

Mennyit szorongattak
ifjúkorom óta,
– vallja meg most Izrael –
mennyit szorongattak
ifjúkorom óta,
mégsem bírtak velem!
Zsolt 129, 1–2

Új Ember

MAGYARORSZÁG KATOLIKUS HETILAPJA

LXXXI. évf. 40. • (4022.)
2025. október 5. • Ára 445 Ft

Aki már 1945-ben is olvasta az Új Embert Barsai János villamosmérnökkel beszélgettünk életútjáról és lapunk első számáról

1945. augusztus 9-én jelent meg az Új Ember első száma. Lapunk nyolcvanéves fennállását ünnepeelve nemrég cikksorozatot indítottunk, különleges válogatást nyújtva Olvasóinknak az elmúlt nyolc évtized írásainak legjavából. Szeptember elején már meg is érkezett az első olvasói visszajelzés: a levelet Barsai Jánostól kaptuk, Budapestről. Mindig örülnünk a megkereséseknek, arra azonban álmunkban sem gondoltunk, hogy Barsai úr már a kezdetektől ismeri lapunkat, tizenhat évesen vette kezébe és át is olvasta az Új Ember első számát. A kilencvenhat esztendő villamosmérnökkel szentimrevárosi otthonában beszélgettünk az életéről és lapunkról, amelynek jelenleg is előfizetője.

– Nyolcvan év távlatából emlékszik-e még arra, hogyan jutott hozzá az Új Ember első számához? A szülei adták a kezébe?

– Magam vásároltam meg a sarki újságárusnál, de természetesen a szü-

leimtől kértem rá pénzt, hiszen akkor még csak középiskolás voltam, tizenhat éves. Rákospalotán éltünk, édesapám a MÁV műszaki ellenőre volt, az úgynevezett MÁV-házak egyikében laktunk, de éppen 1945-ben költöztünk át Rákospalota-Újtelepre, immár egy családi házba. A Magyar Kegyes Tanítórend (ma piarista rend) budapesti gimnáziumába jártam, ott hallottam, hogy megjelent egy katolikus hetilap Új Ember címmel. Kíváncsian vettem kezembe az első számot.

– Kamasz fiúként milyennek látta az Új Embert?

– Nagy érdeklődéssel lapoztam át. Nézze, akkoriban már tudományos cikkeket is olvastam, nem véletlen, hogy később mérnök lettem. Arra biztosan emlékszem, hogy 1945-ben az Új Ember jóval terjedelmesebb volt a mostaninál. Sok érdekes értekezést találtam benne, nemcsak bölcséleti írásokat, hanem a magyar Egyház életéről szóló cikkeket is. (Fellapozom és megmutatom a kilencvenhat éves Barsai Jánosnak a szerkesztőségi archívumból magammal hozott, bekötött első számának címlapját.)

(Folytatás az 5. oldalon)

Fotó: Fábíán Attila

Erős hit, hatalmas szeretet Boldoggá avatták Orosz Péter Pált

Újabb görögkatolikus vértanút tisztelhetünk a boldogok sorában. A Nagykovácsok melletti Biriben született Orosz Péter Pál a kárpátaljai egyházúldözés egyik vértanúja a sok közül. Szeptember 27-én a kárpátaljai Bilkén (ukránul: Bilki) a boldoggáavatási szertartást XIV. Leó pápa megbízottja, Grzegorz Wojciech Ryś bíboros, lódzi érsek vezette.

A kárpátaljai és ukrán püspökök mellett más európai országokból érkezett, valamint amerikai görög- és római katolikus püspökök is részt vettek a vértanú boldoggá avatásán Bilkén. Ebben a faluban volt parókus Orosz Péter Pál 1946 és 1949 között. Részt vett az ünnepen a magyarországi Görögkatolikus Metropólia mindhárom hierarchája: Kocsis Fülöp hajdúdorogi érsek-metropolita, Orosz Atanáz miskolci, valamint Szocska Ábel nyíregyházi megyéspüspök. Együtt ünnepelt velük Székely János szombathelyi megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki

Konferencia elnöke és Varga Lajos váci segédpüspök.

Az Apostoli Szentszéket Visvaldas Kulbokas érsek, ukrainai apostoli nuncius és Grzegorz Wojciech Ryś bíboros, pápai legátus képviselte. Az ünnepi Szent Liturgián, melyen több ezer ember, köztük közel negyven püspök és több száz pap vett részt, három kórus teljesített szolgálatot. Jelen voltak Kárpátalja és Ukrajna politikai, kulturális és katonai képviselői, Fürjes Zoltán egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár, Fedor Tibor, az Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság Egyházi Koordinációs és Kapcsolattartási Főosztályának vezetője, Solymári Dániel, a Hungary Helps Program utazó nagykövete, Szász Jenő, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet elnöke és Seszták Oszkár, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye közgyűlésének elnöke.

A szertartást Teodor Macapula, a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye főpásztora vezette.

(Folytatás a 7. oldalon)

Közösségben, egymásra figyelve

Harmincéves a kecskeméti Szent Imre-iskola

Harmincéves jubileumáért adott hálát a kecskeméti Szent Imre Katolikus Óvoda és Általános Iskola. Szeptember 24-én a kecskeméti Nagytemplomban bemutatott szentmisében Bábel Balázs érsekkel és Michael W. Banach érsekkel, magyarországi apostoli nunciussal ünnepelt az intézmény közössége. A Hírös Agora Művelődési Házban jubileumi gálaműsorral, az iskolában születésnap forgataggal folytatódott az ünnep.

(Folytatás a 8. oldalon)

Elérkezett az irgalmasság ideje

Interjú Grzegorz Wojciech Ryś bíborossal,
lódzi érsekkel

Grzegorz Wojciech Ryś bíboros, lódzi érsek a szeptember 26-án és 27-én a Pannónhalmi Főapátságban megrendezett, Olyanná teszi pusztaságát, mint az Úr kertje című nemzetközi ökumenikus konferencia egyik főelőadója volt. Ezt követően még 27-én a kárpátaljai Bilkére utazott, ahol Orosz Péter Pál boldoggá avatását vezette. Interjúnkat a konferenciát megelőző napon készítettük vele.

– Bíboros úr, a jelmondata – Virtus in infirmitate (Erő a gyöngeségben) – különösen mély és sokatmondó. Megosztaná velünk, mit jelent Önnek, és miért éppen ezt választotta lelkipásztori szolgálata vezérgondolatául?

– Ez egyfajta személyes, lelki tapasztalat eredménye. És talán éppen ez az a mély igazság, ami egy püspök számára különösen lényeges: amikor az ember gyöngé, akkor marad hely Istennek, hogy működjön benne, cselekedjen. Ha túl erős valaki, akkor nincs tér az isteni működésnek. Lelkipásztori szolgálatom során

voltak olyan helyzetek, melyekben világosan éreztem: semmit sem tudok tenni. Egyetlen dolgot tehettem: be kellett ismernem, túl gyöngé vagyok ahhoz, hogy megoldjam. Ezért is rejlik mély igazság abban, ami a felszenteléskor történik, amikor az ember a földre fekszik. Ez azt jelenti: része akarok lenni a földnek. Dolgozhatsz, Uram, amennyit csak akarsz, de engem tegyél semmivé, nullává.

(Folytatás a 9. oldalon)

Nyolcvanéves
az

Új Ember

1945. augusztus 9-én jelent meg az Új Ember első száma. Lapunk nyolcvanéves fennállását ünnepeelve cikksorozatot indítottunk az elmúlt évtizedek írásainak legjavából válogatva.

(A sorozat következő részét a 12. oldalon olvashatják)

ISSN 0133-1205

2 5 0 4 0

9 770133 120548

A várakozás csendjében születő remény

A Szentatya szeptember 17-én, szerdán délelőtt a Szent Péter téren tartotta meg a szokásos általános kihallgatást, amelynek keretében folytatta a *Jézus Krisztus, a mi reménységünk* című jubileumi katekézissorozatot. Olasz nyelvű mai beszédének témája: A halál – „Egy új sírbolt, amelybe még senkit sem temettek” (Jn 19,40–41).

A Szentatya más nyelveken is összefoglalta katekézisét, és üdvözölte a jelen lévő híveket. Az általános kihallgatás a Miatyánk elmádkozásával és apostoli áldással zárult. Az alábbiakban XIV. Leó pápa teljes katekézisének fordítását olvashatják.

soha nem használt sír valami olyasmiről beszél, aminek még be kell következnie: küszöb ez, nem végpont.

A teremtés kezdetén Isten egy kertet ültetett, most pedig az új teremtés is egy kertben veszi kezdetét: egy lezárt sírral, mely hamarosan megnyílik. A nagyszombat egyben a nyugalom napja is. A zsidó törvény szerint a hetedik napon nem szabad dolgozni: hiszen a teremtés hat napja után Isten megpihent (vö. Ter 2,2). Most a Fiú is, miután befejezte üdvözítő művét, megpihen. Nem azért, mert elfáradt, hanem mert befejezte munkáját. Nem azért, mert feladta, hanem mert mindvégig szeretett. Már nincs mit hozzátenni. Ez a nyugalom a befejezett mű pecsétje, annak megerősítése, hogy mindazt, amit el kellett végezni, ő valóban elvégezte. Ez az Úr rejtett jelenlétével teljes nyugalom.

Nekünk nehezünkre esik megállni és megpihenni. Úgy élünk, mintha az élet soha nem lenne elég. Rohanunk,

hogy termeljünk, hogy bizonyítsunk, hogy ne maradjunk le. De az evangélium arra tanít, hogy megállni a bízalom jele, amelyet meg kell tanulnunk. A nagyszombat annak felfedezésére hív bennünket, hogy az élet nem mindig attól függ, amit teszünk, hanem attól is, hogy miként tudjuk elengedni mindazt, amit tettünk.

A sírban Jézus, az Atya élő Igéje, hallgat. De éppen ebben a csendben kezd erjedni az új élet. Mint a földbe hullott mag, mint a hajnal előtti sötétség. Isten nem fél az idő múlásától, mert ő Úr a várakozás felett is. Így a mi „haszontalan” időnk is – a szünetek, az ürességek, a terméketlen időszakok ideje – a feltámadás méhévé válhat. Minden elfogadott csend egy új isteni szó előfeltétele lehet. Minden megállított idő kegyelmi idővé válhat, ha felajánljuk Istennek.

A földbe temetett Jézus annak a szelíd Istennek az arca, aki nem tölti be teljesen a teret. Ő olyan Isten, aki hagy cselekedni, aki várakozik,

aki visszahúzódik, hogy szabadon hagyjon bennünket. Ő olyan Isten, aki bízunk, még akkor is, amikor minden elveszettnek tűnik. És mi – ebben a szünetelő szombatban – megtanuljuk, hogy nem kell sietnünk feltámadni: előbb maradni kell, be kell fogadni a csendet, el kell fogadni a korlátot. Néha előfordul, hogy gyors válaszokat keresünk, azonnali megoldásokat várunk. De Isten a mélyben munkálkodik, a bízalom lassú idejében. A sírban nyugvás szombatja így az a méh lesz, amelyből egy legyőzhetetlen fénynek, a hűsvétnak az ereje törhet fel.

Kedves barátaim, a keresztény remény nem a zajban születik, hanem a szeretettel teli várakozás csendjében. Nem az eufória szülötte, hanem

a bizalommal teli ráhagyatkozása. Ezt tanítja nekünk Szűz Mária: ő ezt a várakozást, ezt a bizalmat, ezt a reményt testesíti meg. Amikor úgy tűnik, hogy minden mozdulatlan, hogy az élet megszakadt út, emlékezzünk a nagyszombatra! Isten a sírban is a legnagyobb meglepetést készíti elő. És ha hálával tudjuk elfogadni mindazt, ami volt, felfedezzük, hogy éppen a kicsinységben és a csendben szereti Isten átváltoztatni a valóságot, szeretetének hűségével megújítva mindent. Az igazi öröm a megélt várakozásból, a türelmes hitből és abból a reményből születik, hogy amit szeretetben éltünk meg, az biztosan feltámad az örök életre.

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican News

A Szentatya rózsafüzér-imádságra hív a békéért

Szeptember 24-én a Szentatya a Szent Péter téren tartotta meg a szokásos általános kihallgatást, amelynek keretében folytatta a *Jézus Krisztus, a mi reménységünk* című jubileumi katekézissorozatot. Az elmélkedés végén imádságra hívott a békéért. Az alábbiakban XIV. Leó pápa felhívásának fordítását közöljük.

az imát naponta, este hét órakor a Szent Péter-bazilikában végezzék. Október 11-én, szombat este hat órakor pedig együtt fogjuk imádkozni a Szent Péter téren, a máriás-lelkiségű hívők jubileumának virrasztásán, megemlékezve a II. Vatikáni Zsinat megnyitásának évfordulójáról is.

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: Vatican News

SZENTSZÉKI FELSZÓLALÁSOK AZ ENSZ KÖZGYŰLÉSÉN

Az idősek méltóságáért és jogaik védelméért

Ettore Balestrero érsek, a Szentszék általános megfigyelője az Egyesült Nemzetek Szövetségénél (ENSZ) felszólalt az Emberi Jogi Tanács szeptember 17-i 60. rendes ülésén az ENSZ genfi székhelyén. Sürgető felhívást tett közzé, hogy a társadalmak értékeljék az időseket és gondoskodjanak róluk, és rámutatott a generációk közötti szolidaritás és a család támogatásának fontosságára.

Ettore Balestrero elmondta, hogy a világ társadalmi nem készültek fel kellőn a közelgő demográfiai változásokra. Rámutatott, hogy 2030-ra körülbelül minden hatodik ember hatvanéves vagy annál idősebb lesz, ami összesen 1,4 milliárd embert jelent, és ez a szám 2050-re várhatóan megduplázódik.

Az érsek szerint ezen változás közepette az idősek törékenységet és méltóságot megfelelő tisztelettel kell kezelni, ugyanakkor gyakorlati lépésekre is szükség van, beleértve gazdasági és társadalmi jólétük biztosítását is. Az időseddő társadalmaknak meg kell találniuk, hogy hogyan osszák el az erőforrásokat az aktív korúak támogatása és a rászorulóknak segítése között – mondta az érsek, hozzátéve, hogy ez nem mehet az idősek rovására.

Az ember értékét nem lehet a fiatalság, a teljesítőképesség, a fizikai erő vagy a tökéletes egészség alapján meghatározni, mert az abban a változatlan igazságban rejlik, hogy minden ember Isten képmására és hasonlatosságára teremtetett, és ezt a tényt az idő múlása

sem törölheti el” – mondta. Balestrero érsek elítélte a „leszelejtez” politikát, amely az időseket a társadalom terhének tekinti, támogatva az eutanázia vagy az asszisztált öngyilkosság legalizálására irányuló törekvéseket is. Ez a politika – mondta – a tisztelet helyett „halál kultúráját” ápolja.

Ha az időseknek a megélhetésük fenntartása érdekében a munkaerőpiacon kell maradniuk, akkor ott védelmet kell biztosítani számukra a diszkrimináció ellen – tette hozzá a nuncius. Összegzőként Balestrero érsek a generációk közötti szolidaritásra szólított fel a szilárd társadalombiztosítási rendszer fenntartása érdekében, kiemelve a családok támogatását, amelyek sok időse ember számára az egyetlen segítségforrást jelentik. A Szentszék – zárta szavait – „szorgalmazza a nagyobb beruházásokat a családokat támogató szociális ellátások terén, hogy megerősítsék és megőrizzék a családot mint a társadalom tartós alapját”.

Fordította: Kuzmányi István
Forrás és fotó: Vatican News

Elköteleződés a nők elleni erőszakkal szemben

Az ENSZ Közgyűlésének 80. ülésén szeptember 22-én az ENSZ New York-i székházában megemlékezést szerveztek a nőkkel foglalkozó negyedik, Pekingben tartott világkonferencia 30. évfordulójáról. Az eseményen felszólalt Paul Richard Gallagher érsek, a Szentszék államokkal és nemzetközi szervezetekkel fenntartott kapcsolatokért felelős titkára.

Paul Richard Gallagher érsek beszédében visszatekintett a Pekingi Nyilatkozatban és Cselekvési Platformban kitűzött célokra, az elért eredményekre és a nők egyenlőségének eléréséhez szükséges, még előttünk álló kihívásokra. Az Apostoli Szentszék véleményének hangot adva határozottan felemelte a hangját a nők méltóságának és egyenlőségének védelme és fenntartása érdekében az élet minden területén.

„Harminc évvel ezelőtt a nemzetközi közösség Pekingben gyűlt össze, hogy fontos és sürgető kérdésekkel foglalkozzon a nők méltósága és alapvető emberi jogai teljes körű biztosítása kapcsán” – emlékeztetett a Szentszék államokkal és nemzetközi szervezetekkel fenntartott kapcsolatokért felelős titkára (kvázi a vatikáni külügyminiszter – a szerk.). Azóta jelentős előrelépés történt, de a Pekingi Nyilatkozatban és Cselekvési Platformban szereplő néhány kérdés továbbra is megoldatlan maradt” – mutatott rá az érsek.

Ezek közül a megoldatlan kihívások közül kiemelte a szegénységet, az oktatáshoz való hozzáférés terén tapasztalható, valamint a gazdasá-

gi egyenlőtlenséget, megjegyezve, hogy ezek aránya továbbra is riasztó – hangsúlyozta Paul Richard Gallagher érsek.

Különös aggodalommal emelte ki a nők és lányok elleni erőszakot. Megjegyezte továbbá, hogy „a technológiát bizonyos formákban a visszaélések és az erőszak fokozására használják”, hozzátéve, hogy a probléma túlmutat a kizsákmányoláson, magában foglalja a születés előtti nemi szelekciót és a leánycseccsmőt meggyilkolását is.

(Gallagher érsek itt a „female infanticide” kifejezést használta. Ez a születés utáni erőszakos cselekmény, amikor a leánycsecsmőt szándékosan megölik, vagy elhanyagolják oly módon, hogy nem kap megfelelő táplálékot, orvosi ellátást, gondoskodást – így nem éli túl a korai gyermekkor – a szerk.)

E cselekmények – amelyeket a Pekingi Nyilatkozat és Cselekvési Platform elítél – továbbra is évente több millió „hiányzó lányt” fosztanak meg az élet lehetőségétől. A Szentszék határozottan elítéli az erőszak minden formáját, és hangsúlyozza, hogy az soha, semmilyen körülmények között nem elfogadható, és teljesen fel kell számolni.

Gallagher érsek kiemelte, hogy bár az anyák halálozási aránya 1990 óta jelentősen csökkent, az elmúlt években a tendencia megtorpant. Növelni kell a terhesség utáni gondozáshoz, képzett szülésznőkhöz, a megfelelő egészségügyi rendszerekhez és infrastruktúrához való hozzáférést, miközben az olyan hamis megoldásokat, mint az abortusz, el kell utasítani. Az élethez való jog védelme minden emberi jog alapja – ez alapozza meg az összes többi alapvető jogot.

Gallagher érsek végül felszólította a kormányokat, hogy maradjanak hűek a Pekingben vállalt kötelezettségekhez. „Az Apostoli Szentszék reménye, hogy ahelyett, hogy olyan megosztó kérdésekre koncentrálnának, amelyek nem feltétlenül előnyösek a nők számára, az államok tartsák tiszteletben, és biztosítják, hogy kiteljesedjen minden ember Istentől kapott méltósága” – hangsúlyozta beszédében az érsek.

Fordította: K. I.
Fotó: Merényi Zita (archív)

Elindult a „Placid atya-projekt”

A Pannonhalmi Főapátság és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) együttműködési megállapodást kötött Olofsson Placid bencés szerzetes tárgyi és szellemi hagyatékának ápolására, feldolgozására és bemutatására. Az erről szóló dokumentumot Földváryné Kiss Réka, a NEB elnöke és Hortobágyi T. Cirill főapát látta el kézjeggyel szeptember 24-én Budapesten, a NEB Hivatalában.

A Placid atya-projekt legtöbb elemének bemutatására 2026-ban kerül sor. A megállapodás kiterjed egy vándorkiállítás összeállítására, egy ifjúsági alkotói pályázat kiírására, tudományos konferencia szervezésére, valamint különböző kiadványok megjelentetésére.

A megállapodás aláírását követően Hortobágyi T. Cirill főapát emlékeztetett arra, hogy Pannonhalma a szocializmus időszakában is működött, s az ezeréves szerzetesközösségnek kötelessége bekapcsolódni a múlt feltárásába. A főapát kiemelte: a történelmi emlékezés része személyes önértelmezésünknek és önmagunk felé vezető utunknak, másfelől viszont veszélyeztetett és törekény folyamat. Tanulságos szembesülni önmagunkkal és saját narratíváinkkal is: vajon megfeleltünk-e a krisztusi küldetésünknek, Krisztus evangéliumát képviseltük-e a világban?

A NEB és a bencés közösség együttműködése elsődlegesen Olofsson Károly Placid bencés szerzetes pap tárgyi és szellemi hagyatékának számbavételére, ápolására és bemutatására irányul. Placid atya élete, munkássága és hagyatéka kiemelkedő történeti jelentőséggel bír. Hosszú életútja a totalitárius diktatúrák embertelenségének mementója s egyúttal az emberi kötelességvállalás és helytállás mintá-

ja. Szépen példázza a hívő ember számára azt, amit Ferenc pápa így fejez ki: „a szomszédunkban élő szent”.

Placid atya a szerzetesközösségtől a Gulagon át a budai plébániai

közösségig a segítő szeretet apró, de életmentő tetteivel, bencés tanári lelkesületével, kulturáltságával, emberi derűjével minden keresztény élet-szentségének útját járta. Életpéldájának tudományos feldolgozása és a fiatal nemzedékek számára történő bemutatása fontos feladat, s egyúttal szembesítés mindenkor érvényes krisztusi küldetésünkkel.

A Placid atya-projekt legtöbb eleme 2026-ban valósul meg. Ekkor emlékezzünk meg születésének 110., 2027-ben pedig halálának 10. évfordulójáról. Ugyancsak 2026-ban lesz letartóztatásának 80. évfordulója. A projekt tervezett elemei: vándorkiállítás Placid atyáról, ifjúsági alkotói pályázat, tudományos konferencia, valamint forráskiadványok kiadása. Kiemelkedő fontosságú, hogy a projekt révén híd építsenek a generációk között, s hogy a történelmi kutatás eredményeit azonnal felkínálják az iskola világában élő és dolgozó fiatalok és tanárok számára.

Földváryné Kiss Réka, a NEB elnöke örömteli mérföldkőnek nevezte az

együttműködési megállapodást. Mint mondta, „Placid atya életútja tanulságos: amikor a kényszerszermunkatáborban minden tekintetben korlátozták a külső szabadságát, akkor is volt

döntési lehetősége. Az a feladatunk, hogy feltárjuk és megértjük döntéseinek a nehézségekben megmutatkozó hátterét, dilemmáit, reményeit, életének mozgatórugóit, és megmutassuk mindezt a fiataloknak.

Placid atya történetét a maga összetettségében, heroizmusával és bukdácsolásaival együtt kell bemutatni, hi-

szen egy töredezettségében is teljes élet tud igazán hiteles példa lenni. A projekt véghez vitelére egy nagyon érzékeny, a feladatban rejlő kihívásokat jól látó szakértői csapat állt össze, amelynek munkájához a múlt századból a 21. századba átvetető, érvényes kérdések feltétele is hozzátartozik majd.”

Dejcsics Konrád, a főapátság kulturális igazgatója elmondta, hogy a 2026-os apátsági kulturális és spirituális évad témája az iskola, az Úr szolgálatának iskolája. Az Úr felé haladva mindannyian a tanítvány szerepében vagyunk – Szent Benedek regulájának alapján ez Placid atya életének is irányítúje volt.

Pályázatot írnak ki az egész Kárpát-medence 16–18 éveseknek négy kategóriában Placid atya életének egy eseményét bemutató TikTok-videó elkészítésére, valamint logó és

Wirthné Diera Bernadett, a NEB tudományos főmunkatársa rámutatott: saját tapasztalatai alapján is szembesült vele, mennyire fontos, hogy lefordítsák a fiatalok nyelvére az egyéni sorsok tanulságait. A *Placid, avagy játszma a halállal* című színdarabot (szerzője Szabó Borbála) a kommunizmus áldozatainak emléknapiján mutatták be idén február 25-én. Tavasszal elindult ennek a kétszereplős darabnak a turnéja, amely során az előadások után a színészekkel, történészekkel közösen beszélnek meg a látottakat a fiatalokkal.

A színdarabot a tervek szerint elviszik Kárpátaljára is, ahol misszióját kiteljesítheti, hiszen különösen nehéz helyzetükben erőt és támaszt adhat az ott élőknek. A színdarab angol feliratozása is elkészült már, ami megnyitja az utat a külföldi bemutatók előtt.

Néhány éve került be Olofsson Placid személyes hagyatéka a Pannonhalmi Főapátság Könyvtárába, ahol szembesültek az anyag nagyságával és értékével. Olyan kincseket találtak benne, amelyeket érdemes a szélesebb közönségnek is bemutatni. A hagyatékban található naplóját a fiatal szerzetes 1938-ban kezdte el írni, és 1945-ig gyakorlatilag napi szintű bejegyzésekkel vezette. Ez a napló olyan újdonságokat és részleteket ad hozzá történelmi és intézménytörténeti tudásunkhoz, amelyek miatt feltétlenül érdemes megjelentetni.

A naplóból kiderül, hogy fiatal papként Placid hadikórházban is szolgált, és már ott megmutatkozott közösségépítő és művészi, produktív énjé, hajlama. Később is mindenhol énekekkel, előadásokkal szórakoztatva biztatta sorstársait, és tartotta bennük a lelket, mint egy valódi, „szomszédunkban élő szent”.

Forrás: Pannonhalmi Főapátság, NEB
Fotó: Merényi Zita

Nemzetközi kánonjogi kongresszus Rio de Janeiróban

Erdő Péter bíboros, prímás tartott nyitó előadást

Szeptember 22. és 27. között a braziliai nagyváros, Rio de Janeiro ad otthont a 18. Nemzetközi Kánonjogi Kongresszusnak. Az emberi méltóság és a hívők jogai címmel megrendezett tanácskozáson Erdő Péter bíboros, prímás tartotta a nyitó előadást.

A bíboros előadásában kiemelte: az emberi méltóság alapvető elv, amelyet az élet minden területén, különösen a vallási szférában tiszteltben kell tartani és elő kell mozdítani. A hívők jogainak elismerése és védelme elengedhetetlen ahhoz, hogy minden ember teljes mértékben gyakorolhassa vallásszabadságát és méltósággal élhesse meg hitét.

A Rio de Janeiro-i Sumaré Tanulmányi Központban a világ különböző részeiről érkező szakértők, kánonjogi professzorok gyűltek össze, hogy megvitassák a Katolikus Egyház jogrendszerének alapvető kérdéseit. Az eseményt a Consociatio Internationalis Studio Iuris Canonici Promovendo (Nemzetközi Egyesület a Kánonjog Tanulmányozásának Előmozdításáért) szervezte.

Az előadók között olyan nemzetközileg elismert szakemberek vannak, mint Erdő Péter bíboros, prímás, valamint Bruno Eposito atya, Paolo Carozza professzor (Notre Dame Egyetem, USA), Luis Navarro professzor (Pápai Szent Kereszt Egyetem, Róma) és Damián Astigueta atya (Pápai Gregoriana Egyetem, Róma), valamint érkeztek résztvevők a konferenciára Spanyolországból, Franciaországból és Latin-Amerikából is. A szeptember 22-i megnyitó ülésen

Orani João Tempesta bíboros, Rio de Janeiro metropolita érseke mondott köszöntőbeszédet.

Erdő Péter bíboros *A hívők közös jogai és az Egyház jogai* című előadása kezdetén hangsúlyozta, megtiszteltetésnek tartja, hogy ilyen képzett és reprezentatív közönség előtt szólalhat fel. A konferenciát szervező Consociatio Internationalis Studio Iuris Canonici alapítása óta azt a célt tűzte ki maga elé, hogy rámutasson: a kánonjog nem csupán írott szabályok összessége, hanem egy komplex intézményi valóság, amely

„természeténél fogva” az Egyházhoz tartozik.

Kiemelte: a mai kultúrában hozzászoktunk ahhoz, hogy az egyén jogait vegyük kiindulási pontnak, mintha nem lenne függőségi kapcsolat az emberi közösségek és az egyének között. Rámutatott: az Egyház alkotmányos alapja nem a hívők egyéni jogainak összessége, hanem a Krisztustól kapott küldetés, amely az Egyház intézményesítésének fő ereje.

Isten népének ebből a közös küldetéséből fakadnak a hívők főbb kötelezettségei és jogai is. Amikor a laikusok együttműködésének lehetőségeit keressük a kormányzati hatalom gyakorlásában, nem szabad azt gondolnunk és elképzelnünk, hogy valami új általános elvet kell megfogalmaznunk, hanem inkább konkrét helyzetek megoldására kell törekednünk – fogalmazott Erdő Péter, és hozzátette: ezt figyelembe véve őszintén kereshetjük a valódi szinodalitás útjait, amiben minden hívő együttműködik a Szentlélek segítségével.

Forrás és fotó: Esztergom-Budapesti Főegyházmegye

Vértanúság húsvét vasárnapján

Elkezdődött Martincsevits Pál boldoggáavatási eljárásának egyházmegyei szakasza

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) hozzájárulásával Varga László kaposvári megyéspüspök elindította Martincsevits Pál egykori gyékényesi plébános, vértanúság hírében elhunyt katolikus pap boldoggáavatási folyamatát – adta hírül a Kaposvári Egyházmegye szeptember 23-án.

Az eljárás posztulátorának a főpásztor Balog Márta CB nővér, a Nyolc Boldogság Közösség tagját nevezte ki; valamint megbízta Háda László zalakarosi plébánost, az egyházmegyei irlgalmasság misszionáriusát és Koszoru Péter nagydobszai plébánost, hogy készítsék elő a Szentszék felé forduláshoz szükséges bizonyítékokat.

Az egykori gyékényesi plébánost, Martincsevits Pált és Hajnal Zénó ferences szerzetest 1945. április 1-jén, húsvét vasárnapján, Krisztus feltámadásának ünnepén ölték meg Gyékényesen. A falu megszállását követően a lakosságot bolgár katonák a horvátországi Góla helységbe szándékoztak áttelepíteni, ezért kiűritették a települést. A két pap a falu lakosaival együtt, reverendában gyalogolt az úton, amikor az egyik katona kiemelte a tömegből, majd az út szélén több lövéssel megölte őket.

A szemtanúk elmondása szerint a két katolikus pap azért nem öltött magára civil ruhát, hogy a gyalogos menetben könnyen észrevehetőek legyenek, s megtalálják őket a hívek, ha szentgyónáshoz szeretnének járulni. A szemtanúk azt is elmondták, hogy az elkövető bolgár katonát valószínűsíthetően egyházellenessége és az elrettentés indította tette elkövetésére.

*
Martincsevits Pál 1909. október 25-én született a Vas vármegyei Nagytilajon, Martincsevics Pál kántortanító és Fülöp Emília negyedik gyermekeként. Népes családban nőtt fel, tizenegy

testvére volt. Kisiskolás tanulmányait a nagytílaji elemi népiskolában kezdte, majd a kőszegi Ferencz József Katolikus Főgimnáziumba felvételizett. Ezt követően, 1922–1930 között a nyolcosztályos zalaegerszegi Deák Ferenc Főgimnáziumban tanult, ahol 1930. június 14-én szerzett érettségi bizonyítványt.

Az érettségit követően azonnal jelentkezett a Veszprémi Egyházmegye kispapjai közé. 1935. március 24-én szentelték diakónussá a veszprémi szeminárium kápolnájában. Pappá szentelését a veszprémi Szent Mihály-székesegyházban ünnepelték 1935. június 23-án. Papi jelmondatának a szentmise áldozati adományainak felajánlását követő, híveket felszólító imát választotta: Imádkozzatok, Testvérek, hogy az én áldozatom, mely a tietek is, kedves legyen a mindenható Atya előtt.” Papi újmiséjét 1935. június 30-án mutatta be szülőfalujában, Nagytilajon. Káplánként először Zákányban, majd Csurgón szolgált; ezt követően Czapik Gyula püspök Gyékényes plébánosává nevezte ki, ahol vértanúhaláláig szolgált a rábizottakat.

Forrás: Kaposvári Egyházmegye
Fotó: Fábián Attila

A BIBLIA ÜZENETE

Növeld bennünk a hitet!

Lk 17,5–10

Az apostolok kérése nem csupán az egykori tanítványok fohásza, hanem minden kor hívő emberének szívéből felszakadó vágy. A hit titok. A hívő ember élete bizonyosság és kétely, tudás és remény, megtapasztalás, személyes istenkapcsolat és süket csend élménye között feszül. A hitről úgy beszélünk, mint ajándékról: a Szentlélek munkája bennünk, amit nem mi adunk meg magunknak. Mégis halljuk Jézus felszólítását: „Higgyetek!”, és az evangélium buzdítását: „Ne légy hitetlen, hanem hívő!” A hit tehát egyszerre kegyelem és feladat. Ajándék, amit kapunk, s közben olyan valóság, amely az ember szabad akaratán, nyitottságán múlik. De mit tehet az ember a hitéért?

Az Úr sokszor azokban az élethelyzetekben szólítja meg az embert, amikor érzékenyebb. Egy örömteli eseménynél vagy egy nagy traumánál. Érdemes tehát a hit szempontjából is komolyan venni ezeket a fordulópontokat.

Becsüljük meg Isten jeleit, a nagyokat és a kicsiket egyaránt, amelyeket újra és újra ad! Létezésének bizonyosságai ezek. Amikor halát adunk értük, egyúttal emlékezünk is rájuk. Tudatosítjuk, hogy Isten szeret minket. És ez a tudatosítás, a hála és az emlékezés ismét erősítheti a hitet.

Imádkozzunk a hit kegyelméért! Gyötröhetik kételyek az embert, felmerülhet bennünk az Istennel szembeni neheztelés. A nagy probléma azonban az, ha végleg elhagyjuk az imádságot, ha kilépünk az istenkapcsolatból. Ezért gyakoroljuk az evangéliumi fohászt: „Hiszek, Uram; segíts hitetlenségemben!”

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

Ünnepek és jeles napok (92.)

Egyházunkban minden év október 1-jén az Istenszüelő Szűz Mária oltalmát ünnepeljük. Érdekes és közismert tény, hogy ennek gyökerei a görög világba nyúlnak vissza, mégpedig Bölcs Leó császár uralkodásának (886–912) idejére. Ünneplése viszont a Bizánci Egyház szláv ágában alakult ki a 12. században. Olyannyira, hogy liturgikus szövegei is csak az ószláv nyelvű könyvekben találhatók meg, görög nyelvűekben nem. A Magyar Görögkatolikus Egyház innen vette át és helyezte el a liturgikus könyveiben. (Talán érdemes megemlíteni, hogy Orosz László atya – a mai Atanáz miskolci megyéspüspök –, amikor az október havi méneakötetet fordította magyarra, a könyv függelékében helyezte el az Istenszüelő oltalma ünnepének szövegeit. Ugyanis ő az eredeti görög nyelvű kötetből fordított, amiben pedig ez az egység nincs benne.)

Hogy mennyire közismert és közkedvelt ünnep ez a nap, azt mi sem bizonyítja jobban, mint hogy görögkatolikus templomaink közül számtalan szenteltek erre a titulusra. Továbbá: a máriapócsi nyári nagybúcsúk után ez az őszi búcsú a legközkedveltebb a népünk körében. Könnyű felismerni ugyanis, hogy az ember mennyire oltalomra szorul. Nemcsak élete legelső és legutolsó szakaszában, hanem közben is. Ezért (is) oly fontos az ünnepi fő ének, a tropár gondolata, mellyel az Istenszüelőhöz fordulunk: „Födözz be minket a te drága védőlepleddel, és szabadíts meg bennünket minden bajtól, kérvén a te Fiadt, a mi Krisztus Istenünket, hogy üdvöztitse lelkünket!” Természetesen számos más himnuszt is idézni lehetne az ünnepi szövegek közül az oltalomra vonatkozóan.

OKTÓBER 5., ÉVKÖZI 27. VASÁRNAP (Szent Faustina Kowalska szűz, Aurél, Attila, Flávia) – Hab 1,2–3; 2,2–4 (Az igaz ember a hitből él.) – 2Tim 1,6–8.13–14 (Bátor szívvel tégy tanúságot Jézus Krisztus mellett!) – Lk 17,5–10 (A jó szolga nem pusztán kötelességből, hanem szeretetből végzi munkáját.) – **Zsolozsma:** III. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 229 – ÉE 587, Ho 229 – ÉE 142, Ho 126 – ÉE 540, Ho 287 – ÉE 242. **OKTÓBER 6., HÉTFŐ** – *Szent Brúnó áldozópap emléknapja* (Renáta) – Jón 1,1–2.1.11 – Lk 10,25–37. **OKTÓBER 7., KEDD** – **Rózsafüzér Királynője emléknapja** (Amália) – Jón 3,1–10 – Lk 10,38–42. **OKTÓBER 8., SZERDA** – **SZŰZ MÁRIA, MAGYAROK NAGY-ASSZONYA FŐÜNNEPE** (Koppány, Benedikta) – Sir 24,23–31 (Mária reménységünk az életre és minden erényre.) – Gal 4,4–7 (Isten elküldte Fiát, aki asszonytól született.) – Lk 1,26–28 (Áldottabb vagy te minden

Cselekedjünk a hit logikája szerint! Gyakran úgy gondolkodunk, hogy miután az Úr megadja a hit kegyelmét, abból meritve kell olyan dolgokat cselekednünk, amelyek hitünkéből következnek. A tapasztalat szerint azonban fordítva is igaz: képes megerősíteni a hitet, ha olyan döntéseket hozunk, amelyek a hitből következnek, függetlenül a bizonyosság mértékétől. Ne várjuk tehát, hogy Isten bizonyítsa magát! A hitből fakadó tettek – például az irgalmasság cselekedetei, a törekvés mások megbecsülésére, a megbocsátásra, az istentisztelet méltó végzése – önmagukban megerősíthetik a hitet.

Jobb félni, mint megijedni – tartja a mondás. A hit szempontjából nem mindegy, milyen tartalmakat, eszméket, kapcsolatokat engedünk be az életünkbe. Van, amikor erősek vagyunk, így sokat „kibír” a hitünk, máskor azonban nem. Olvasmányaim, beszélgetéseim, tartalomfogyasztásom megerősítheti, de gyengítheti is a hitemet. Legyünk párbeszédképesek más emberekkel, de komolyan kell venni, mikor mit tudunk elhordozni hitünkben! A hívő közösség, az abban való aktív részvétel pedig különösen megerősítő lehet a hitben.

Hitünk ezen a világon – sokszor úgy tapasztaljuk – csupán mustármagnyi. Ha nem így volna, talán felfuvalkodottan a magunk érdemének tartanánk, hogy hívők vagyunk. Az evangélium szerint azonban ez elegendő. Ha bízunk Istenben, élet fakad belőle, és bár hitünk törekény, megtapasztalhatjuk Isten műveit magunkban és a világban.

Dobszay Benedek OFM

De fordítsuk most figyelmünket arra, hogy az egyik (vagy talán: a) legrégebbi Mária-ének és imádság éppen ezt a gondolatot tartalmazza! A liturgiatudósok és -kutatók a 3–4. századra helyezik a keletkezési idejét. A Rómában tanító híres mariológus, Ermanno Toniolo professor előadásában megkockáztatta előttünk a 2. század végét is. Ezt a véleményét a kopt változatra alapozta. Ugyanis az ima valószínűleg Egyiptomban keletkezett, amit alátámaszt az a tény, hogy ott találtak a 20. században egy olyan papirusztöredéket, amely ezt tartalmazza. A görög szöveg ezzel vált teljessé; de mellette ismerős római és ambrozián változata is.

Az ima szövege a következő: „Oltalmad alá futunk, Istennek szent Szülője, könyörgésünket meg ne vesd szükségünk idején! Hanem oltalmaz meg minket minden veszedelemtől, ó dicsőséges és áldott Szűz!” – Ehhez járul még magyar változatban a folytatás: „Mi aszszonyunk, mi közbenjárónk, mi szószólónk, engeszteld meg nekünk szent Fiadt, ajánlj minket szent Fiadnak, mutass be minket szent Fiadnak! Ámen.” Mint oly sok esetben, itt is fontos a kiegészítés tartalma, ugyanis a pusztán máriás gondolatról Krisztus felé irányítja az imádkozónak nemcsak a figyelmét, hanem a szívét is. Nincs új a nap alatt – lehetne mondani. Az újkori teológia alapvonását, a Krisztus-központúságot találjuk meg ebben az ősi Mária-imádságban.

Szívből énekelhetjük tehát ezen a szép ünnepen: „Magasztald, én lelkem, a mindenkorszűz Istenszüelő drága oltalmát!”

Ivancsó István

A hét liturgiája

C év

Ferenc) – Joél 1,13–15; 2,1–2 – Lk 11,15–26.

OKTÓBER 11., SZOMBAT – *Szent XXIII. János pápa emléknapja* (Brigitta, Gitta, Etel) – Joél 4,12–21 – Lk 11,27–28.

OKTÓBER 12., ÉVKÖZI 28. VASÁRNAP (Mikes, Miksa) – 2Kir 5,14–17 (A szíriai Námán meggyógyul leprájából, és halát ad az Úrnak.) – 2Tim 2,8–13 (Aki hűségesen kitart Krisztus mellett, az uralkodni is fog vele.) – Lk 17,11–19 (Mindenért adjunk halát az Úrnak, és dicsőítsük őt!) – **Zsolozsma:** IV. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 223 – ÉE 209, Ho 223 – ÉE 147, Ho 134 – ÉE 595, Ho 284 – ÉE 234.

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Az Eucharisztia tisztelete (170/10h)

„A püspök által életre hívott bizottságok és tanácsok – annak érdekében, hogy hozzájáruljanak »az egyházmegyében a liturgia, a zene és a szent művészet gyarapodásához« – a püspök elgondolása és irányítása szerint járjanak el, és vegyék figyelembe tekintélyét és jóváhagyását saját feladataik megfelelő végzéséhez, hogy így valóságos legyen a püspök kormányzása a maga egyházmegyéjében. A püspökök mérlegeljék, hogy mindezen csoportok, intézmények és bármilyen liturgikus kezdeményezés – miként ez már egy ideje sürget –, eddigi tevékenységük alapján eredményesek voltak-e, és jól gondolkodják meg, hogy szervezetük és tevékenységük milyen kiigazításra vagy fejlesztésre szorul, hogy újból hatékonyak legyenek. A szakértőket olyanok közül válasszák ki, akik elismerten szilárdak a katolikus hitben, s teológiailag és kulturálisan jól felkészültek.” (Redemptionis Sacramentum, 25.) Amit a végrehajtási útmutatóban olvashatunk, annak előzményeit Szent II. János Pál pápa 1988-ban kiadott *Vicesimus quintus annus* kezdtű apostoli levelében találjuk. A püspök minden egyházmegyéjében az isteni misztériumok elsődleges kiszolgáltatója, ugyanakkor irányítója, támogatója és a rá bízott egész liturgikus élet őrzője. Amikor a püspök a néppel együtt ünnepel, feltárul az Egyház misztériuma, noha nem kizárólagosan, hanem kiemelten. Ezért szükséges, hogy a püspök szilárdan meg legyen győződve e szertartások jelentőségéről hívei keresztény életére nézve. Ezeknek ugyanis példaként kell szolgálniuk az egész egyházmegye számára. A szent pápa éppen ezért is tartotta fontosnak megerősíteni, hogy a püspöknek egy vagy több egyházmegyei bizottságot kell létrehoznia, amelyek hozzájárulnak a liturgikus cselekmények előmozdításához, valamint a zenéhez és a szakrális művészethez az egyházmegyéjében. Mindennek az a célja, hogy a papokat és a híveket segítsék a liturgia rítusainak és szövegeinek megértésében, hogy növekedjen az ünneplések méltósága és szépsége, valamint hogy a szent-

ségek „misztagógikus katekézise” az egyház-atyák hagyományai szerint előmozdítottassék. (Vö. *Vicesimus quintus annus*, 20–21., KEK 1074.)

A dokumentum, noha nem idézi, nem nélkülözi a szentírási lelkületet és alapot: „Ő tett egyeseket apostollá, másokat pedig prófétává, másokat evangélistává, ismét másokat pedig pásztorrá és tanítóvá, hogy alkalmassá tegye a szenteket a szolgálat végzésére Krisztus testének felépítése céljából, amíg mindnyájan eljutunk a hitnek és Isten Fia megismerésének egységére, és azzá a tökéletes emberré leszünk, aki megvalósította Krisztus teljességét.” (Ef 4,11–13)

Az Egyházban minden szolgálat – a püspöké, a papoké, a bizottságoké és a tanácsoké – egyetlen közös cél felé mutat: hogy Krisztus Teste, vagyis a hívő közösség növekedjen, erősödjön, és feltáruljon szépsége. A püspök különleges feladata, hogy biztosítsa a liturgia méltó és hiteles ünneplését, mert a liturgiában táruul fel igazán az Egyház arca: itt találkozunk az élő Krisztussal.

A rend, a tiszta keretek és a liturgia szépsége hozzájárul a lelki egészséghez és fejlődéshez, főleg akkor, ha nem veszítjük el annak tudatát, hogy a liturgia elsődleges forrása Isten, s a szent cselekmények célja Isten imádása és a szentségi kegyelem közvetítése. A világban gyakran kaoszt, feszültséget és rohanást élünk meg, a liturgiában viszont Isten rendje, harmóniája, szépsége jelenik meg. Ez nyugalmat ad a léleknek, helyes kapaszkodót a közösségben, és gyógyulást a mindennapok zavarai közepette.

Amikor részt veszünk a szent liturgián, ne csak „megtúrt nézőknek” tekintsük magunkat, hanem olyan embereknek, akik egy nagy szimfóniában egyesülnek! A püspök, a papok, a kántor, a ministráns, ahogy a hívek teljes közössége is mind együtt hordozói a liturgikus közösségnek (vö. SC 14.). És mindez végső soron a mi lelki épülésünket, belső gyógyulásunkat és növekedésünket szolgálja.

Sztankó Attila

A HÉT SZENTJE

Szent Dénes

Október 9.

végezték ki. Szent Genovéa életrajza, amelyet 520 körül írtak, megnevezi az utcát is, ahol a kivégzés történt: Vicus Catulliacus. Genovéa bazilikát építtetett a vértanú Dénes püspök emlékezetére.

Dénes életéből a legendás elbeszélések alapján részletesebb képet alkothatunk. Eszerint a pápa küldte őt Párizsba Eleutheriusszal és Rusticuszszal együtt. Általuk a kegyelem fénye oly nyilvánvalóan ragyogott fel e vidéken, hogy a pogány papság felháborodott és lázadást szított ellenük, de mikor a felbujtott tömeg meglátta a szentet, lecsillapodott, mert Dénes hitével és szelídségével ráca-

folt minden koholt vádra. Fescennius prefektus azonban eljárást indított a párizsi keresztények ellen, és egy prédikációja közben Dénest is le tartóztatta. Társaival együtt először gúnyt űztek belőle, majd mindannyiukat megkínózták a börtönben. Dénest utána rostélyhoz bilincselték és tűz fölé helyezték; ezután vadállatok elé dobták, végül keresztre szegezték. De sem a hitét, sem az életét nem tudták kioltani. Akkor ismét visszavitték a börtönbe, ahol sok halálra ítélt keresztény jelenlétében misézett. E mise közben megjelent neki az Úr Krisztus, kenyeret nyújtott át neki, és azt mondta: „Fogadd ezt, mert igen nagy jutalom vár rád nálam!” Mise után az örök kivonszolták a börtönből, és egy bálványkép előtt lefejezték. Ekkor – mondja a legenda –, Dénes kezébe vette a tulajdon fejét, és egy angyal elvezette a vértanúság hegyéről (Mons Martyrum, a francia Montmartre) két mérföld távolságra egy helyre, ahol a sírjának kellett lennie. Itt angyali énekszó fogadta.

Aki már 1945-ben is olvasta az Új Embert

Barsai János villamosmérnökkel beszélgettünk életútjáról és lapunk első számáról

(Folytatás az 1. oldalról)

Igen, a vezércikket Pénzes Balduin írta, emlékszem, ő volt az akkori felelős szerkesztő. (Tovább lapozva az első Új Ember-számot, kedves Olvasónk örömmel figyel fel a szerzők között Werner Alajos egyházzenész nevére és Rónay György írására is.) Jelenleg is előfizetője vagyok a lapnak, szívesen olvasom, bár a látásom meggyengült, ezért nagyítóra van szükségem, sokszor pedig a feleségem, Marika olvas fel nekem belőle. Az első feleségem huszonnyolc évvel ezelőtt halt meg súlyos betegségben. Marikával – aki szintén mérnök – huszonnégy évvel ezelőtt ismerkedtem meg, egyházilag rendezett házasságban élünk. S ha már a családról esik szó, elmondom, hogy a lányom az Uzsoki utcai kórházban főorvos, a fiam pedig mérnök, az Egyesült Államokban dolgo-

Fotó a családi archívumból

zik, tanszékvezető egy mihigani egyetemen.

– **Mindig is előfizetője volt az Új Embernek?**

– Sajnos éveken át nem tudtam előfizetni a lapra, mert nem tartózkodtam Magyarországon. A Medicor cégnél dolgoztam, s ott nagyon befogtak, sokat kellett külföldre utaznom. De amikor hosszabb ideig itthon lehettem, mindig megvettem az újságot.

– **Térjünk vissza a középiskolás éveire! Említette, hogy a világ történései iránt érdeklődő fiatalember volt, tudományos cikkeket, jó irodalmat olvasott. Milyenek élte meg 1945 Magyarországot Rákospalotán, illetve a piaristáknál?**

– A szüleim 1939-ben, tízéves koromban beíratk a piaristákhoz. Akkor még nem volt háború, de ugyanazon év szeptemberében már Németország megtámadta Lengyelországot, és a Szovjetunióval meg is osztoztak rajta. A gimnáziumban mi ebből semmit sem érzekeltünk. Később, amikor elkezdődtek a berepülések, le kellett mennünk a pincébe, 1944-ben bombatalálat érte az iskolát, az épület fala a Váci utca és a Piarista köz sarkán be is szakadt. Mi, akkori gimna-

zisták sokat dolgoztunk azon, hogy visszaépítsük. Nehéz volt az élet, Rákospalotáról jártam be az iskolába, eleinte vonattal, később villamossal. A Rákospalota-MÁV-telepi Jézus Szíve-templomba jártunk misére. Emlékszem, amikor az új templomba felhúzták a harangokat. A háborús évek a vége felé már egyre rosszabbak lettek, a házunk is kapott egy találatot a szovjetektől.

– **A tudományos érdeklődése révén aztán a mérnöki pályára lépett.**

– Igen, diplomás villamosmérnökként végeztem, erősrámú szakon, később doktorátust is szereztem. A Medicor cég röntgengyárának mérnökként négy évet töltöttem Kanadában, hat évet az USA-ban, akkor már a családdal együtt. De dolgoztam például Kínában, Észak-Koreában, jártam

– Az 1950-es években Magyarország egy kórházat létesített ott, röntgenberendezéseket szállítottunk Észak-Koreába.

– **S hogyan jött a képbe Kanada?**

– Amikor a Medicor már nagy vállalat lett, és jól ment az üzlet – a Szovjetunióba rengeteg röntgenberendezést szállítottunk, és a lengyelek meg a románok is tőlünk vásároltak –, elkezdtünk ipari röntgengépeket is gyártani, amelyekkel például a hegesztések minőségét lehet vizsgálni. Tehát jól ment a szeker, és a Medicor vezetősége úgy döntött, hogy megpróbál betörni a nyugati piacra. Sikerült is jóváhagyatni néhány berendezés kiszállítását Kanadába, később pedig beindult a rendszeres szállítás. Négy év után haza kellett jönnöm, de mivel korábban már megalapítottam a Medicor USA Limited

– Nézze, a műszaki egyetem elvégzése után a Siemens-Reiniger Művekhez kerültem, s amikor szovjet terület lettünk, a német vállalat jóvátételként szovjet kézbe került, orosz illetőségű vezérigazgatója lett. Képzelje, a tolmács azt mondta, a vezérigazgatót *úrnak* kell szólítanom (*nevet*), engem pedig mérnök *úrnak* hívtak, mindezt 1951-ben, a legsötétebb Rákosi-időkből!

Itthon aztán a Siemens-Reiniger Művekből megalakult az orvosi műszereket gyártó Medicor, ahol a villamosfejlesztés vezetője lettem. Voltak olyan törekvések, hogy a KGST-n belül majd külön szabványokat fognak használni, de akkoriban én már a Magyar Szabványügyi Hivaltól értesültem arról, hogy a németek és a japánok azon dolgoznak, hogy a röntgenberendezésekre vonatkozóan külön szabványok legyenek. Ugyanis bonyolult szerkezetéről van szó: a röntgensőre kezdetben huszonötezer voltot kell adni, az átvilágításhoz

kaptam az információt, mondtam a Moszkvába kijáró kolégáknak: nehogy úgy nyilatkozzanak, hogy az orvosi berendezésekkel kapcsolatban érdekelne minket a közös KGST-szabvány, mert ha a Medicor nyugatra akar szállítani, akkor nekünk a nemzetközi szabványokhoz kell igazodnunk. Így aztán szállítani tudtunk például New Yorkba, New Jersey-be is.

– **Hívó keresztény emberként hogyan élte meg ezeket az éveket?**

– Jöttek a funkcionáriusok, és kérték, hogy lépjek be a pártba, mire mondtam, hogy nem lépek be. Ők aztán próbáltak győzködni, de megismételtem, hogy engem nem érdekel a párt, engem a munka meg a tudomány érdekel. A munkámban pedig meg voltak elégedve, s én minden emberrel úgy beszéltem, ahogy egy keresztény embernek beszélnie kell.

A döntésemet elfogadták, és békén hagytak. Templomba jártam, de nem kutakodtak utánam, pedig tudták, hogy vallásgyakorló katolikus ember vagyok. A Jóistennek köszönhetem, hogy azután már nem törődtek velem.

Mindenesetre rengeteget dolgoztam. Amikor bekerültem a céghez, még az is felmerült, hogy megszüntetik a gyárat, a röntgengépgyártást. Fiatal mérnökként nagyon felháborodtam ezen az örültségen. Aztán sikerült elérni, hogy a gyárat nem zárták be, de ezzel hatalmas koloncot raktak a nyakamba: azt mondták, te ezt akartad, vállaltad, tudsz németül, angolul, akkor csináld!

– **A munkáját, a tudományát azért szerette.**

– Igen, szerettem. A mérnök azért van, hogy gondolkodjon; saját szabadalmam is vannak. Amerikában aztán az ottani mérnöki kamara tagja lettem, jelenleg is küldik a tengerentúlról a műszaki folyóiratokat.

A napokban volt a kilencvenhatodik születésnapom. Ha megérem, jövőre a Műszaki Egyetem platinadiplomása leszek. (Marika közbeveti: a következő a zaffirdiploma, volt már

olyan, aki megkapta. Mindketten nevetnek.)

– **A piaristákkal megmaradt a kapcsolata?**

– Hogyne! A Piarista Diákszövetség tagja vagyok, kéresemre a hetvenedik érettségi találkozóinkra az akkori fiatal tartományfőnök, Szakál Ádám is eljött, jóban vagyok vele.

– **Egykori tanárai közül kikre emlékszik szívesen?**

– Például a tudós igazgatóra, Balanyi Györgyre, aki egyetemi tanár is volt Kolozsváron, azután az országosan ismertté vált Öveges József: nagyszerűek voltak az előadásai, úgy magyarázta a matematikát, hogy ott az órán megtanultam. Magyar László kiváló némettanárom volt, a nyelvből kitűnőre érettségiztem.

– **Visszatérve az Új Emberre, emlékszik szerzőkre, akiket különösen kedvelt?**

– Most, hogy megmutatták nekem az első számot, sokan eszembe jutottak a későbbi évtizedekből. Például Pilinszky János, aki egyébként piarista diák volt; amikor elkezdtem az első évfolyamot, ő a nyolcadikat végezte éppen.

– **Szereti az irodalmat?**

– Igen, és különösen a verseket, meg a zenét – a klasszikust és a jazzt is –, szerettem táncolni is (*ismét nevet*). Volt operabérletünk, templomi hangversenyekre is járunk a feleségemmel.

– **Említene még szerzőket a laptól?**

– Szerettem Rónay György, Magyar Ferenc írásait, a jegyzeteket, az elmúlt évtizedekből pedig Rosdy Pál jut eszembe, bár ő később csatlakozott a szerkesztőséghez. Olvasom a jelenlegi lapot is – nagyítóval, vagy Marika segítségével –, és remélem, hogy még sokáig meglehetem ezt.

– **Úgy legyen! Köszönjük a beszélgetést és azt, hogy írt nekünk.**

Körössy László
Fotó: Fábíán Attila

Alzheimer-világnapi konferencia Székesfehérváron

Tizenegyedik alkalommal szervezték meg az Alzheimer-világnap országos konferenciáját Székesfehérváron, a Katolikus Szeretetszolgálat Országos Papi Otthonában szeptember 19-én. A demenciáról szóló figyelemfelhívó szakmai előadások a betegségről, a megelőzésről, a gondozó családtagokról, valamint az őket segítő terápiákról és fejlesztési lehetőségekről szóltak.

A rendezvényt Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök nyitotta meg. Horváth Miklós Csaba alpolgármester Székesfehérvár önkormányzata nevében elismerő szavakat mondott

a demens betegek intézményben folyó szakellátásáról. Vajda Norbert, a Katolikus Szeretetszolgálat főigazgatója felhívta a figyelmet arra, hogy az elmúlt tíz év során végzett felvilágosi-

tó munkának köszönhetően egyre nagyobb a társadalom fogékonysága a demenciával járó problémák támogatására.

Barna Tímea, az Országos Papi Otthon intézményvezetője köszöntőjében hangsúlyozta: a demens állapot egyénileg változó gyorsaságú

leépülési folyamat, s a betegek ellátása komoly feladat nemcsak a család, hanem az egészségügyi és a szociális ellátórendszer számára is. Idén a konferencia fókuszába a demencia tüneteinek korai felismerését, a kezelés és a fejlesztés lehetőségeit helyezték, valamint az idősok sérelmére elkövetett bűncselekmények súlyos jelenségét és azok megelőzésének módjait. A konferencia Székesfehérvár főterén a hagyományos örömtáncsal zárult.

Berta Kata

Forrás és fotó: Székesfehérvári Egyházmegye

Nemzetiségek találkozója Szentgotthárdon

A Szombathelyi Egyházmegyében élő (német, horvát, szlovén) nemzetiségek minden évben más-más településen találkoznak, hogy együtt ünnepeljék a legszentebb áldozatot. Idén a szlovén nemzetiség volt a házigazda, Szentgotthárd adott otthont a találkozóknak szeptember 21-én. Ez alkalomból Székely János megyéspüspök a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke mutatott be szentmisét a Nagyboldogasszony-székesegyházban.

A négy nyelvű szentmisén koncelebráltak Déri Péter és Tóth Tibor plébánosok. Székely János püspök három nemzetiség nyelvén mondta köszöntőjét. Háláját fejezte ki a szlovén közösségnek, akik rengeteget segítettek az egyházmegye egyik legszebb temploma, a szentgotthárdi Nagyboldogasszony-templom felújításában. A hitünk által megmaradhatunk; győzünk, ahogy Krisztus, a Bárány leölve mégis győz a kereszt által – mondta a főpásztor. – A hitünk átsegít a nehézségeken. A keresztény hit megtermékenyíti a kultúrát, művészetet. Ez a hit őrzi meg ezeknek a közösségeknek a kultúráját is.

Homíliájában Székely János püspök az evangéliumból felolvasott, a magvetőről szóló példabeszédről szólva kifejtette: elgondolkodtató, hogy milyen föld vagyok Isten magvetése számára. Ennek a példabeszédnek a lényege a jó föld, azok a magok, amelyek harmincszoros, hatvanszoros vagy százszoros termést hoznak. A példabeszéd főszereplője a magvető, aki olyan, mint Jézus, akit sokan nem értenek. A halálát tervezik, keresztjét ácsolják, Jézus mégis folytatja küldetését. Beleveti élete magát a világ szántóföldjébe. Látja Pétert, Jánost, Mártát, Máriát, Bartimeust, látja azokat, akiknek a szívében az ige bőséges termést hoz.

Kétezer év óta folyik Isten magvetése, gyönyörű gyümölcsöket teremve – hangsúlyozta a szombathelyi megyéspüspök. A szlovén közösség lévén a vendéglátó, a főpásztor az ő népközlő említett három szentet példaként, akiknek az életében a magvető százszoros termést hozott: az első Szent Hemma, aki rendkívüli módon szerette a templomot, Isten dolgait. Korán elveszítette a családját, egyedül maradt.

főpásztor. – Ahogy egy családban is: nem azt jelenti a béke, hogy éppen nem veszekszünk. Akkor van béke, ha a család minden tagjának szíve tele van jószággal, szeretettel. Nem könnyen születik a béke, kell hozzá megértés, önmérséklet, párbeszéd, közeledés. Nem a háború a megoldás. Az emberiség nagy teherterele a hadiipar. Borzasztó látni, hogy az emberek halálából sokan mekkora hasznot húznak.

Erőforrásainkat arra kellene használni, hogy építsünk, megmentsük a bolygónkat. Jó lenne, ha ma is lennének ilyen fiatalok. Ilyen volt Szent Carlo Acutis, Boldog Bódi Mária Magdolna is. Vigyük haza a magvető üzenetét, legyünk jó föld, akinek a lelkében az Isten igéje százszoros termést hoz! – buzdított a megyéspüspök.

Forrás és fotó: Szombathelyi Egyházmegye

Krízisközpontot nyitott az egyházmegyei karitás Pécsen

Szeptember 19-én ünnepélyesen átadták és Felföldi László megyéspüspök megál-dotta a pécsi Tüskés-dűlőben található karitatív szolgáltatóközpontot, ahol a városban élő rászorulóknak nyújtanak segítséget. A karitás intézmény és mozgalom, legfontosabb küldetése személyes kapcsolaton keresztül embertől emberig segíteni a rászorulóknak, hátrányos helyzetűeknek, családoknak, fogyatékos-ság-gal élőknek.

A megnyitón Besenczi Zsolt pécsi karitás-igazgató a Katolikus Karitás küldetését, egyházmegyei történetét mutatta be a jelenlévőknek. A Pécsi Egyházmegyében már az országos Karitás 1991-es újbóli megalapítását megelőzően alakultak szegénygondozást végző csoportok, Cserhádi József pécsi püspök felkérésére – ismertette az igazgató, aki méltatta a Pécsen elsőként a kertvárosi plébánián megalakult csoport napjainkban is intenzív szerepvállalását.

A Katolikus Karitás önkéntesek hálózatára épülő intézmény és szolgálat. Hazánkban hétszáz településen működik karitászcsoport, melyekben összesen mintegy nyolcezer önkéntes tevékenykedik. A Pécsi Egyházmegyében negyven önkéntescsoport munkáját koordinálják, 2025 januárja óta pedig a hajléktalanellátásban szerepet vállaló Remény Háza is működik. A most átadott központban a krízishelyzetbe kerülő rászoru-

rászoruló, mert emberi voltához méltó módon fogadják és segítik a központ munkatársai. A segítségnyújtás minden esetben a szociális intézményekkel történő szakmai együttműködés keretében történik.

Felföldi László pécsi megyéspüspök köszöntőjében hangsúlyozta: Istennek minden ember életéről van egy álma, ugyanakkor megengedi, hogy ez az álom ne valósuljon meg. Bizalommal fordul felénk, ránk bízva a döntést életünk kérdéseiben, aztán bárhogy alakul is a sorsunk, ő velünk van. A mi közös Atyánk az egyes embert a közösségre bízta rá, a teljes közösséget pedig minden egyes emberre. Ez azt jelenti, hogy felelősek vagyunk egymásért, ami a Karításban ölt testet – mondta a főpásztor.

– Életünk végén, az utolsó ítélet alkalmán mérlegünk a karitás mellett lesz: hogy hogyan bántunk másokkal, akiket Isten ránk bízott, észrevettük-e a rászorulókat, és segítettünk-e nekik.

A karitás ugyanis nemcsak az Egyház küldetéséhez, hanem a mi személyes életünkhöz is hozzátartozik. Életünk békéje azon múlik, hogy az Istentől kapott jót továbbadtuk-e, vagy „ránk romlott” a jó-ság. A sok keserű életnek „a rájuk romlott szeretet” az oka, melytől csípős a szó és a gondolat. Ők azok, akikkel nem szeretünk találkozni, mert szavaikból a bántás és a keserűség, a zavar, a botránykeltés és a lejáratás szándéka árad. „Adjunk halál Istennek, hogy a szeretetszolgálat küldetését megélhetjük, egyben kérjük Isten gazdagító áldását, hogy ez a ház a remény és a szeretet otthona legyen!” – zárta köszöntőjét Felföldi László püspök.

Forrás és fotó: Pécsi Egyházmegye

lók, hajléktalanok, szenvedélybetegek, hátrányos helyzetű emberek elsősorban adományok által történő támogatását végzik személyes, emberközpontú kapcsolaton keresztül – olyan közösségi térben, ahova jó érzéssel térhet be a

KicsiNagykövet mozgalom Veszprémben

Mandulafát ültettek a templomkertben

Mandulafa-ültetést szerveztek a Feltámadt Údözítő-templom kertjében, amelyet a várpalotai Németh Inez, Veszprém vármegye KicsiNagykövete, a KicsiNagykövet elnevezésű verseny 2024-es győztese kezdeményezett. A fát Udvardy György érsek megbízásából Szi-jártó László esperes, plébános áldotta meg – adta hírül az egyházmegye szeptember 19-én.

Szi-jártó László esperes, plébános kiemelte: „Isten azért adta nekünk ezt a világot, hogy gondoskodjunk róla. Ápoljuk, műveljük, akár gondolatainkkal, akár munkánkkal.” Az ültetés szimbolikus üzenetet hordozott: „A gyökér a múltat, a törzs a jelen-t, az ágak a jövőt szimbolizálják” – mondta Németh Inez, aki maga ültette el a fát. A kezdeményezést Tábori Ferenc, a Veszprém vármegyei közgyűlés alelnöke is méltatta, elismerve a fiatal szervező és család-ja erőfeszítéseit. A program a várpalotai erdei tanodában folytatódott, ahol a vendégeket a Bakonyi izvilágát idéző betyárleves várta. Az ebédhez kulturális program is kapcsolódott: fellépett a helyi Pueri Castelli Gyermekkor és Cserregő Néptánc-együttes, valamint Rigó Tamás festőművész is

üzenetét hordozza: gyökereinkből táplálkozva épülhet a jelenünk, és növekedhet a jövőnk.

Forrás és fotó: Veszprémi Főegyházmegye

Erős hit, hatalmas szeretet

Boldoggá avatták Orosz Péter Pált

(Folytatás az 1. oldalról)

Az evangélium olvasása előtt került sor a boldoggá avatásra. A megyéspüspök a munkácsi egyházmegye nevében kérte Orosz Péter Pál boldoggá avatását, majd Viktor Bohiv kánonjogász, az ungvári Boldog Romzsa Tódor Görögkatolikus Teológiai Akadémia és Papnevelő Intézet rektorhelyettese, Orosz Péter boldoggá avatásának posztulátora ismertette a vértanú pap életét.

Ezt követően Rys bíboros fölolvasta XIV. Leó pápa bulláját, melyben elismeri Orosz Péter Pál vértanúhalálát, a boldogok közé sorolja, és augusztus 27-ét jelöli ki liturgikus ünnepnapjául. A bulla kihirdetése után lehullt a lepel Boldog Orosz Péter Pál hatalmas ikonjáról, amelyen már a boldog felirat is szerepelt. Ezután ünnepélyesen az oltárhoz emelték a vértanú földi maradványait őrző díszes ládát és ikonját. Az ereklyetartót tábori lelkészek, az ikont újmisék papok vitték. Közben a kórus Boldog Péter vértanú tropárját és kontákját énekelte.

Szentbeszédében Rys bíboros arra buzdította a híveket, hogy továbbra is

seges szolgájának, az ő emlékeztetének ünnepe. Az emlékezésről szólva megemlítette: Isten ránk vonatkozó emlékeztetét is kérjük, amint azt imádkozzuk is a Szent Liturgiában: „emlékezzél meg rólam, Uram, midőn eljössz a te országodba”. S mivel ezen a napon különösen is érezzük Isten jelenlétét, tudjuk, hogy országa közöttünk van, és ő megemlékezik rólunk. Őrizzük mi is a szívünkben

után Pétert a néhai Sándor atya fia, Szabó András vette magához, aki a huszti járási Szeklece parókusa volt. Ezért Péter a Huszti Állami Gimnáziumban folytatta tanulmányait, melyeket 1937-ben fejezett be. Ezt követően felvételt nyert az ungvári szemináriumba. Mivel a politikai megosztottság után kötött megállapodások szerint a kárpátjai papnövédeknek az olmuízi Szent Cirill és Metód Szemináriumban kellett tanulniuk, Sztojka Sándor (+1943) püspök Csehszlovákiába küldte Orosz Pétert. Az első bécsi döntés (1938. november 2.) nyomán bekövetkezett történelmi változások miatt azonban a fiatal szeminaristának vissza kellett térnie Ungvárra. Itt fejezte be tanulmányait, és 1942. június 28-án Sztojka Sándor püspök nőtlenül pappá szentelte a felsődomonyai Nagyboldogasszony-templomban.

Első Szent Liturgiáját 1942. július 12-én végezte a beregszászi járási kovászói Istenszülő Oltalma-templomban, Romzsa Nesztor parókus vezetésével. Péter atya papi szolgálatát a nagyszülősi járási Magyarokjácson kezdte, majd 1946-tól az Ilosva melletti Bilkén folytatta. Lelkipásztori odaadása és buzgósága híressé vált a hívek visszaemlékezései, levelek és néhány hivatalos dokumentum révén. Maga a gyűjtemény tanúsítja, hogy Péter atya egész életét Krisztus, az Egyház és Isten népe szolgálatának szentelte. A fenyegetések és a letartóztatás veszélye ellenére végig hű maradt papi hivatásához.

ennek a napnak az emlékét! – mondta Kocsis Fülöp. Magyarul köszöntötte a híveket, szavait Szabó Konstantin atya tolmácsolta.

Az ünnepen felolvasták Orosz Péter Pál életrajzát: 1917. július 14-én született a magyarországi Biriben,

Kárpátaljáról származó görögkatolikus pap családjában. Tízéves korában árván maradt, és bátyjával, Istvánnal együtt Szabó Sándor atya gondozásába került. Felesége, Orosz Anna, a nagyapjuk nővére, Orosz Péter keresztanyja volt. Péter a volóci járásbeli Kisszolyván járt általános iskolába, ahol Szabó Sándor atya parókusként szolgált. 1928-ban kezdte meg tanulmányait az ungvári gimnáziumban. 1933-ban, Szabó Sándor atya halála

A hívek tanúsága szerint Orosz Péter atya kitűnt jóságával, szerénységével, őszinte szívével, odaadó lelkipásztori gondoskodásával, valamint a szegények és a hajléktalanok iránti különleges szeretetével. Gyakran befogadta őket a parókia-ára, amíg volt parókia. Kárpátalja 1944-es szovjet megszállása után a helyzet gyökeresen megváltozott, különösen a Görögkatolikus Egyház számára: számos papot letartóztattak.

A nehézségek és a hatalom minden fenyegetése ellenére Péter atya folytatta lelkipásztori szolgálatát, egészen a Görögkatolikus Egyház 1949-es teljes felszámolásáig.

Péter atyának, mint más görögkatolikus papoknak is, felajánlották, hogy térjen át az ortodox hitre, amely – mint tudjuk – a kommunista rezsim idején nem a valódi ortodox hitet jelentette, hanem épp ellenkezőleg: a kommunisták kezében a nép befolyásolásának eszközévé vált. Még a hívei is – tudva, hogy az atya meghalhat – arra kérték, hogy hozza meg ezt a döntést, de ő mindig hű maradt Krisztus Egyházához. A titkosszolgálatok hosszú ideig nem tudták leleplezni Péter atya tevékenységét, de 1953 májusában letartóztatták, és Ungvárra szállították, ahol körülbelül két hétig volt őrizetben. Azzal a feltétellel engedték szabadon, hogy többé nem lájja el papi tevékenységét, ő azonban – titokban, éjszaka, megbízható emberek otthonában rejtőzve

aki segített neki, gyalog érkezett a beregkisfaludi vasútállomásra, ahonnan vonattal kellett továbbmennie Bilkére. Katalin elment megvenni a jegyeket. Eközben Péter atya rózsafüzért imádkozott egy tehervagonban. Valaki azonban felismerte és feladta őket, mert azonnal megjelent Pósik Vaszilij rendőr, letartóztatta Péter atyát, és Katalinnal együtt Alsókáraszló felé irányította.

A falu előtt Péter atya a rendőrhöz fordult, és azt mondta: „Kérem, engedjen el!” A tanúvallomások szerint Péter atya engedélyt kért, hogy imádkozhasson az út menti keresztnél, és térdre borult. Ezután két lövés dördült el: az egyik a lábán, a másik a tarkóján érte. Péter atya a földre esett, arcán olyan kifejezéssel, amely arra utalt, hogy mondani akart valamit.

A falu polgármestere a helyszínrre sietett. Látna, hogy Péter atya haladoklik, dühösen fordult a rendőrhöz: „Gyilkos, mit tettél?” A rendőr, tudva, hogy a hatóságok támogatják, meg-

– folytatta evangéliumi munkáját az Úr szőlőskertjében. Csak így tudott szentségeket kiszolgáltatni a híveknek, Szent Liturgiát végezni, és lelkileg támogatni őket a kommunista rezsim nehézségei között.

Bárhol jelent is meg Péter atya, mindenkit elvarázsolt kedves mosolyával és az arcán ragyogó evangéliumi örömmel. Meleg, őszinte szeretettel fordult az emberekhez, mindenki jó barátjának tartotta. Mintha nem létezett volna számára sem bánat, sem betegség, sem szenvedés. Mindent békével és gyermeki bizalommal fogadott. Arra tanította az embereket, hogy szeressék és becsüljék a hitüket, higgyenek bármely élethelyzetben, és tiszteljenek minden embert.

Bár a hatóságok sejtették, hogy folytatja papi tevékenységét, tetten érni nem tudták. Az egyik tanácskozáson a hatóságok képviselői megegyeztek, hogy erőszakkal letartóztatják. Az első kísérletre akkor került sor, amikor Isten szolgája Jackánics László atya kíséretében Miszticére tartott. A faluba vezető Borzsa-hídon egy rendőr megállította László atyát, Péter atya azonban időben leugrott a hídról, és elrejtőzött a bokrok között, bár a rendőr rá is lőtt.

Ilyen körülmények között, pihe-nés és biztonságos menedék nélkül nem élt sokáig. 1953. augusztus 27-én, Nagyboldogasszony ünnepének előestéjén, Magyarokjácson nagyszámú hívó gyűlt össze. Péter atya gyöntatta őket, majd Szent Liturgiát végzett. Sztankó Katalin kíséretében,

fenyegette a falu elöljáróját: „Hallgass, vagy ugyanarra a sorsra jutsz!” A rezsim még azt sem engedte meg a híveknek, hogy Orosz Péter atyát az iránta érzett tisztelettel és megbecsüléssel temessék el, mert attól tartottak, hogy a sírhelye zarándokhely lesz. Ezért a holttestet az ilosvai kórház hullaházába szállították, és két napig ott hagyták a földön. Titokban hantolták el a „Cserlenij jarok” nevű tisztáson. Az emberek hamarosan megtalálták, de a rendőrség kiásta, és minden nyomot eltüntettek. Harminckilenc éven át titokban tartották Orosz Péter atya földi maradványainak helyét.

A Szovjetunió széthullása és a Görögkatolikus Egyház legalizálása után a bilkei hívek azonnal elkezdtek keresni azokat, akik információval rendelkeztek Orosz Péter atya meggyilkolásáról és temetéséről. Találtak is tanúkat, akik eskü alatt mondták el, mi történt valójában. A „kedves atyácska” (így nevezték a hívek kedvenc papjukat) földi maradványait az ilosvai rendőrség garázsának betonja alatt találták meg. A csontokat exhumálták, és számos vizsgálatot végeztek rajtuk. Péter atya földi maradványainak ünnepélyes temetése, Ilosváról Bilkére történő átszállítása 1992. augusztus 23-án történt meg, a papságához és életéhez méltó tisztelettel. Erre az alkalomra egész Kárpátaljáról összegyűltek a hívek.

Orosz Péter atya erényekkel és szentséggel teli életének csúcspontja és lelkipásztori munkájának jutalma és vértanúhalál volt. Az emberek mély tisztelettel szerették lelki atyjukat, aki velük volt az üldöztetések idején, és akire jó pásztorként tekintettek. Életével megerősítette az Üdvözítő szavait, melyek szerint a jó pásztor életét adja a juhokért (vö. Jn 10,7–16).

Forrás és fotó: Király András/ Görögkatolikus Metropólia

Közösségben, egymásra figyelve

Harmincéves a kecskeméti Szent Imre-iskola

(Folytatás az 1. oldalról)

Szent Gellért napja az ünneplésről szólt a jubiláló katolikus iskola számára Kecskeméten. Reggel kilenc órára megtelt a kecskeméti Nagytemplom (Urunk mennybemenetele társszékesegyház). Finta József plébános, az iskola lelkesze fogadta az ünneplőbe öltözött gyerekeket, az intézmény nyakkendőjét viselő osztályokat. A szentmise elején Babel Balázs, a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye érseke köszöntötte az ünneplőket. „Hálaadás és köszönet ez a nap a harmincéves fennállását ünneplő iskola pedagógusainak, a szülőknek és a diákoknak” – mondta a főpásztor.

A szentmise főcelebránsa Babel Balázs érsek volt; szónoka Michael W. Banach érsek, magyarországi apostoli nuncius. Koncelebrált többek között Finta József, a kecskeméti Nagytemplom plébánosa. Michael W. Banach érsek szentbeszédében Carlo Acutis példáját állította a gyerekek elé. Azt a fiút mutatta be nekik, aki hozzájuk hasonló életet él, amelyben semmi rendkívüli nem volt, de mégis példamutató lehet számukra.

Ez az 1991-ben született fiú ugyanúgy iskolába járt, barátkozott, focizott, szeretette a számítógépet, otthon volt az online világban. De mellette szentmisére járt, mindennap elimádkozta a rózsafüzért, és az a vágy határozta meg életét, hogy mindig Jézus közelében legyen. Sok időt töltött barátaival, segített osztálytársainak; védte, akiket csúfoltak, bántottak. Volt ideje figyelni arra, hogy észrevegye környezetét, a templom lépcsőjén ülő hajléktalant, iskolája portását. Weboldalt szerkesztett a világ eucharisztikus csodáiról. És megváltozott körülötte a világ. Szülei templomba járók lettek. Élete minket is erre

hív, példája utat mutat. „Kérjük az ifjúság védőszentje nyomán Istentől a szentté válás vágyát” – mondta Michael W. Banach érsek.

A mise után Hírös Agórában jubileumi gálaműsorral folytatódott az ünnepelés. Papp Zsolt igazgató első gondolata is a köszönet, a hála volt mindazoknak, akikkel az iskola „megerősödött, kedvelt és keresett intézménnyé vált Kecskeméten”.

Az iskolaigazgató visszatekintett a kezdetekre: 1994-ben Szepes Lajos, a Petőfi Sándor Iskola igazgatója megtudta, hogy a város gyerekek hiányában – akkor több mint húsz általános iskola volt Kecskeméten – be akarja zárni a Zója utcai iskolát. Bevonva barátját, Farkas István piarista atyát Dankó László érsekhez fordultak. Így indulhatott el százhetven gyerekkel a Szent Imre Katolikus Iskola. A lét-

szám adta családiasság máig megmaradt. „Eszmények, értékátadás, szövetség a jóra való törekvésben, jellemnevelés” – írta le az őket meghatározó szemléletet Papp Zsolt.

A jubileumra az iskola különleges ajándékkal készült. Kiránduláson jártak az andocsi kegyhelyen, ami ihlető hatással volt rájuk: ruhát varrtak Máriának, a palástot Szent Imre virágával, fehér liliummal díszítve. „Az iskola minden volt és jelenlegi munkatársát, diákját a Szűzanya oltalmára bizzuk” – fogalmazott Papp Zsolt igazgató, átadva az ajándékot a velük ünneplő Nyéky Kálmánnak, az andocsi kegyhely plébánosának.

A ruha díszítését Csúzdi Szabó Erika, az iskola tanára készítette, a

diákok, szülők vallanak arról, milyen Szent Imre-snek lenni.

Különleges élmény volt, hogy Magyariné Oltványi Katalin kórusvezető megénekelte az egész iskolát. „Az éj után felkel a nap, új reggel, új remény fakad” – zengett a dal.

Babel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek kérdésünkre elmondta: az Egyház számára minden iskola „ajándék és feladat”. Dankó László érsek idején kapta a főegyházmegye a várostól az épületet, amely teljesen leromlott állapotban volt; Dankó érsek az egyik legnagyobb keresztnék nevezte. Fokozatosan tudták rendbe hozni, hosszú évekbe került, míg a mai állapotot elérték – mondta Babel Balázs.

A Szent Imre Katolikus Óvoda és Általános Iskola Kecskemét belvárosától néhány száz méterre található. Mára a több mint egy évszázaddal ezelőtt megépített iskola megújult, hatalmas, füvesített, fa játszóteressé és sportudvarral rendelkezik. Kecskemét népszerű intézménye, évről évre jelentős ide a túljelentkezés. „Szükségünk van az óvodára, az iskolára, ragaszkodunk hozzájuk, másként nem érjük el az ifjúságot. Az egyes iskolák nagy lehetőségként állnak előttünk” – hangsúlyozta a főpásztor.

Papp Zsolt, az intézmény igazgatója elmondta: az általános iskola tanulói létszáma 507, az óvodába 163 gyerek jár. Úgy látja, erősségük a nevelés és a hatékony oktatás. „Nagy hangsúlyt fektetünk az érzelmi nevelésre, munkánkat az organikus szemlélet határozza meg. Az iskola nagyon kedvelt a városban. Az a hírünk: itt szeretik a gyerekeket.”

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

A megfogant életek védelmében

Elkezdődött a „40 nap az életért” imaszolgálat

A „40 nap az életért” imaszolgálat megnyitóját szeptember 23-án tartották Budapesten, a Hugonmai Vilma téren. Az eseményen Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspök mondott elmélkedést. Világszerte imával, böjttel küzdenek, és a kórházak közelében békés jelenléttel állnak ki a megszületendő babákért az életvédők szeptember 24. és november 2. között.

Hajdani Józsefné Magdi, az imaszolgálat fő szervezője a Semmelweis Egyetem Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikájánál tartott megnyitó előtt kérdésünkre elmondta, Budapesten ez már a tizedik ilyen kampány. 2017-ben az első alkalmat Téglásy Imre, az Alfa Szövetség elnöke, a „40 nap az életért” nemzetközi imaszolgálat magyarországi meghonosítója szervezte.

A visszajelzések szerint az imamozgalom kezdete, 2007 óta huszonhatezer baba menekült meg. Tavasszal és ősszel indulnak a kampányok, a mostaniban világszerte hatszázhetvenegy, Magyarországon nyolc város vesz részt. Budapesten kívül Karcag, Kistarcsán, Salgótarjánban, Szegeden, Székesfehérváron,

Szombathelyen és Zalaegerszegen imádkoznak a megszületendő életekért szeptember 24-étől november 2-áig. A 40napazeletert.hu honlapon lehet tájékozódni az eseményekről, és jelentkezni imádságra, amit közterületeken, kórházak közelében végeznek.

„Budapestben mindig napi tizenkét órás imaszolgálatot váltaltunk. Igazán »vízre léptünk«, de tapasztaljuk, hogy Isten elhozza azokat az embereket, akikkel együtt imádkozhatunk a megfogant életek érdekében. Az életvédelemnek nem csak az a célja, hogy a megfogant babák

és ott lehet jelentkezni az imaszolgálatra is, amely reggel héttől este hétig folyamatosan tart. Ha valaki nem jelentkezett előzetesen a honlapon keresztül, a budapesti Hugonmai Vilma téren, valamint a vidéki városok kijelölt helyein akkor is talál valakit, akivel együtt imádkozhat. Az életvédő szervezetek nem erőszakoskodnak a kisbaba megtartása érdekében, hanem a lehetőségeket sorolják fel. Nyilván kívánjuk, hogy a szülők az életet válasszák, de ha nem ezt tennék, akkor is szeretjük őket” – fogalmazott Hajdani Józsefné Magdi.

megmaradjanak. Foglalkozunk felvilágosítással, segítségnyújtással is, és támogatjuk traumák feldolgozásában azokat, akik abortuszon estek át.

Ezek a segítségnyújtó helyek elérhetők a honlapunkon,

A megnyitó dicsőítéssel kezdődött, melyet Prazsák László és felesége, Csilla vezetett. Fábry Kornél az életről szóló bibliai részekkel kapcsolatban osztotta meg gondolatait a jelenlévőkkel. Mint mondta, „mi

nem valami ellen vagyunk ma itt, hanem valakiért és az életért, életekért”.

Elsőként a 139. zsoltárt olvasta fel, amelyből kiemelte: „Te alkottad veséimet, anyám méhében te szőttesd a testem.” Egyházunk üzenete, hogy édesanyánk méhében már mi voltunk ott – szögezte le. „Ha megkérdezik, mennyi idős vagyok, mindig kilenc hónappal többet mondok – tette hozzá a püspök. – A fogantatáskor Isten belénk teremti az örök lelket, s attól kezdve örök életünk van” – fogalmazott. „Nem ítékezni vagyunk itt, hanem irgalommal körülvenni mindazokat, akik érintettek” – hangsúlyozta, majd felolvasta Szent II. János Pál *Evangelium vitae* kezdetű enciklikájának 99. és 100. pontját, melyek azoknak az édesanyáknak szólnak, akik abortuszt végeztek el, és lelki gyógyulást keresnek.

Akik a „halál kultúráját” terjesztik, azoknak hatalmas, erős eszközeik vannak. De nekünk is vannak eszközeink: az imádság, a rózsafüzér, a szentmise és minden egyes jött, amit szeretetből teszünk. „Mi, akik az élet kultúráján dolgozunk, a győztes csapatban játszunk” – hangzott el az elmélkedésben.

Fábry Kornél imádságot írt erre az alkalomra, melyet teljes terjedelmében közlünk:

Ima az életért

Istenünk, szerető Atyánk, aki életet adtál mindennek, nálad kezdődik minden lélek útja, te vagy az élet forrása és célja. Kérünk, segítsd az édesanyákat, hogy megértsék: mérhetetlen kincset bíztak rájuk, a méhükben hordozzák a jövőt. Adj nekik bátorságot, hogy a szeretet és a remény erejével döntsenek, és adj melléjük mindig segítő társakat, hogy döntésükben kitartsanak! Áldd meg az orvosokat és minden egészségügyi dolgozót, hogy szívükben az élet védelme vezérelje őket!

Töltsd el bölcsességgel a döntéshozókat, hogy minden választásukban az élet tiszteletét, védelmét és szentségét szolgálják! Kérünk, Urunk, érintsd meg azokat, akik fájdalmat és bűntudatot hordoznak, hogy megtalálják a bocsánatot, a gyógyulást és a belső békét. Segíts mindannyiunknak, hogy mindig a szeretet és az élet oda-

lán álljunk, és hűségesek legyünk hozzád, aki életet adtál nekünk! Szűz Mária, aki az Élet Szerzőjét méhedben hordoztad, járj közben mindnyájunkért szent Fiadnál, hogy az élet kultúrájának követői legyünk mindenkor! Ámen.

Az Úrral egység imájának közös elmondása után a püspök Isten áldását kérte a jelenlévőkre és a „40 nap az életért” szolgálatra. Papp Tihamér OFM a megnyitón így buzdított: „Erősítsük egymást, hogy tudjunk imádkozni, böjtölni, szeretettel másokat bátorítani! Hiány van az önbizalomban, pedig Istenből olyan méltóságot kaptunk, ami minden teremtményt felülmúl. Éppen ezt a méltóságot védelmezzük, amikor kiállunk az élet mellett. Merjünk tanúságot tenni és áldozatot hozni egymásért!”

Vámosy Erzsébet
Fotó: Merényi Zita

Elérkezett az irgalmasság ideje

Interjú Grzegorz Wojciech Ryś bíborossal, lódzi érsekkal

(Folytatás az 1. oldalról)

És ez valóban segít. Sokszor, sokféle helyzetben.

– **Hogyan látja a lengyel Egyház jelenlegi helyzetét? Miként van jelen a vallás az emberek életében, és milyen lelkipásztori vagy lelki kihívásokkal találkozik Egyházuk ezekben az időkben?**

– Ez meglehetősen tág kérdés. Ha egyetlen szóban kellene összefoglalnom, azt mondanám: amivel ma szembe kell néznünk, az a *szabadság*. Sokan közülünk még emlékeznek arra az időszakra, amikor országunk a szovjet blokkhoz, a kommunista rezsimhez tartozott. Bizonyos értelemben, de csak bizonyos értelemben, akkor könnyebb volt. Világos volt, kinek van igaza és ki téved, ki a barát és ki az ellenfél. És természetesen az Egyház volt az egyetlen független hatalom az országban (értsd: egyedülálló erkölcsi és társadalmi tekintélyt képviselt – *a szerk.*). Azok, akik a földalatti mozgalmakban tevékenykedtek, az Egyház támogatását élvezték. Ez a kapcsolat az Egyház és a szabad társadalom között rendkívül erős volt.

Aztán eljött a nyolcvanas évek vége, a kilencvenes évek eleje, és vele együtt a szabadság. Ez valóban komoly kihívást jelent, mert a szabadság az ember természetes közege, mégis nekünk, mint Egyháznak, és azt hiszem, minden kereszténynek, meg kell tanulnunk, hogyan lehet ebben a világban, a szabadság világában élni. Semmi sem olyan egyértelmű már. A választások nem feketék-fehérek. Nagyon sokféle életideál, értékrend létezik. Ezért meg kell tanulnunk, hogyan lehet élni ebben az új helyzetben. Már a kilencvenes évek elején hallottuk, hogy a liberális állam keretei között eljön majd a nagy válság, és biztos, hogy az Egyház is válságba kerül. Sokáig ez nem következett be. És éppen ez az, ami elaltatott bennünket. Most pedig mindenki azt mondja: igen, a válság megérkezett. Lengyelországban most válság van. A kérdés az, hogy milyen mély.

Azt hiszem, ma az egyik legnagyobb kihívás, sőt, talán a legfontosabb feladatunk is az ifjú nemzedék helyzetének értékelése lenne. Olykor azt mondjuk a fiatalokról, hogy semmit sem tudnak a kereszténységről. Ez nemcsak az ő helyzetüket mutatja, hanem a családjukét is, hiszen a hit továbbadásának elsősorban a családban kellene történnie. Ha a fiatalok úgy nőnek fel, hogy semmit sem tudnak Jézusról, az Egyházzal, akkor fel kell tennünk a kérdést: milyen állapotban van a család? Ezért ma ez az egyik legnyilvánvalóbb feladat: jelen lenni a fiatalok mellett.

Meggyőződésem, hogy a fiatalok szeretnének az Egyházban lenni, de közben azt is megmutatják, milyen Egyházban szeretnének részt venni, milyen az az Egyház, amelyhez tartozni akarnak: olyan, amely befogadja őket, és lehetőséget ad nekik arra, hogy felelősséget vállaljanak

valamiben. Nem pusztán hallgatók akarnak lenni, hanem tevékeny szerepet vállalni. Nem tudom, ez csak Lengyelország problémája-e, valószínűleg nem. Eszembe jut, amikor Ferenc pápa azt mondta a fiataloknak: ti nem az Egyház jövője vagytok, hanem az Egyház jelene. Mert ha nem vagytok jelen, nem lesz jövő sem. Tehát be kell vonni őket az Egyház életébe, és cselekvésre kell hívni úgy, hogy felelősséget is vállaljanak.

Azt gondolom, a jelenlegi helyzet részben a mi döntésünk gyümölcse is. A nyolcvanas évek végén, a kilencvenes évek elején úgy döntöttünk, hogy újra bevezetjük a hitoktatást az iskolákba. Önmagában véve jó, hogy van hitoktatás az iskolában, de ez kevés, ha közben a plébániákon nincs semmilyen kezdeményezés a fiatalok számára.

Akkoriban azt gondoltuk: ott van a hitoktatás az iskolában, tehát a gyerekek és a fiatalok „el vannak látva”, az Egyház neveli őket az iskolában. Így nem éreztük szükségét, hogy bármit szervezzünk számukra a plébániákon. Pedig a lengyel Egyház a hetvenes-nyolcvanas években éppen azért volt erős, mert belülről

geek szorosan együttműködtek. Lengyelország több mint kétmillió ukrán menekültet fogadott be – nem táborokba, hanem az otthonainkba. Nálunk nem voltak menekülttáborok. Az emberek a saját lakásaikba fogadták be őket. Én magam négy családot láttam vendégül három éven át, egészen addig, amíg készen nem álltak arra, hogy önálló, felelős életet kezdjenek Lódzban. És tudom, hogy sok más család is éveken át vállalta ezt: nem egy hétre, hanem két-három évre.

Most, három év elteltével, sajnos nehézségek is jelentkeznek. Az ember mindenhez hozzászokik, még a háborús helyzethez is. És minden téma politikai vitává válhat a választások idején. Egy elnökválasztáson már túl vagyunk, most a parlamenti választás következik. Attól tartok, hogy az ukrán menekültek ügye ismét központi téma lesz a kampányban. Ez nem jó, mert ez nem politikai kérdés, hanem emberi ügy. Egyszerűen az emberi méltóság kérdése.

– **Több könyvet is írt, köztük *Az irgalom botránya* címűt, amelyet nemrég újra kiadtak Lengyelországban. Mi inspirálta e kötet megírására?**

– Az evangélium. A Katolikus Egyházban nagy ajándék, hogy újra felfedezhettük az irgalmasságot. Ez a felismerés XXIII. János pápához vezet vissza, aki a II. Vatikáni Zsinat előtt kijelentette: elérkezett az idő, hogy megszűnjön az Egyház és a társadalom közötti olyan viszony, amelyben csak átkot tudtunk mondani: „Te nem vagy katolikus, nem vagy keresztény, pogány vagy, anathema sit.” János pápa azt mondta: többé nincs átok. Eljött az irgalmasság ideje. VI. Pál pápa később, a zsinat lezárásakor úgy fogalmazott: az Egyház egyetlen paradigmája az irgalmas szamaritánus példabeszéde. II. János Pál pápa egész teológiai munkásságával az irgalmasságot állította a középpontba, majd XVI. Benedek és Ferenc pápa is folytatta ezt az örökséget. Ferenc pápa könyvet is írt *Isten neve irgalmasság* címmel.

Az irgalmasság üzenete nemcsak az evangéliumban, hanem az egész *Bibliában* ott van. Az *Ószövetségben* is újra meg újra megjelenik Isten irgalma, még ha sokan azt állítják is, hogy ott nincs jelen. Ez nem igaz. Az *Ószövetségből* talán *János evangéliuma* tanúskodik róla a legszebben. Az irgalmasság az Úr arca. Ez az az igazság, amelyre ma különösen erőteljesen emlékeztet az Egyház. Én magam nem fedeztem fel semmi újat, csak követem a pápák tanítását, ami immár hetven éve formálja az Egyház gondolkodását.

– **Hogyan értelmezi a kötetének címe mögött rejlő jelentést? Miért lehet az irgalom botrányos?**

– Igen, azt hiszem, néha valóban botrányos. Vegyük például a szőlőmunkások példabeszédét: van, aki tizenkét órát dolgozik, és van, aki csak

egyét. Mégis ugyanazt a bért kapják, ráadásul először az kapja meg, aki csak egy órát dolgozott. Nem botrányos ez? Vagy gondoljunk a kereszten függő latorra! Krisztus azt mondja neki: „Ma velem leszel a paradicsomban.” Ma! A lator maga is elismeri, hogy nem élt helyesen, de nem volt ideje sem bűnbánatra, sem jóvátételre. És mégis: Krisztus befogadja. Nem botrányos ez? S ugyanez történik Mátéval, Zakeussal. Vagy a házasságtörő asszonnyal. Ez utóbbi történetet (Jn 8,1–11) évszázadokon át kihagyták az *Ószövetségből*, főleg a keleti változataiból, éppen azért, mert botrányosnak tartották. Ma *János evangéliumában* olvassuk, de valószínűleg eredetileg *Lukács evangéliumához* tartozott. Amikor az Egyház úgy döntött, hogy visszahelyezi a *Bibliába*, már nem tudták pontosan, hová tartozik, így került *János evangéliumához*. Miért vetették ki? Mert botrányos volt. A 2–4. századi egyházfegyelmi előírások szerint három bűnért életre szóló vezeklés járt: a hit megtagadásaért, a házasságtörésért és az emberölésért. Ezekért csak életük végén kaphattak feloldozást, akik elkövettek. És mégis: nézzük Pétert! Háromszor tagadta meg Jézust. Milyen módon kellett vezekelnie? Háromszor mondta Jézusnak: „Tudod, hogy szeretlek.” Péternek szerencséje volt, hogy Jézussal egy időben élt; két-három évszázaddal később nem kapott volna feloldozást. És ugyanígy a házasságtörő asszony történetében is: Jézus nem ró ki rá vezeklést. Csak annyit mond: „Menj, és többé ne vétekezz!” Igen, ez botrányos. De épp ez a jó hír.

– **Bíboros úr nagy hangsúlyt helyez a zsidó–keresztény párbeszédre is. A Közel-Kelet konfliktusai azonban gyakran politikai feszültséget hoznak a vallásközi kapcsolatokba. Hogyan őrizhető meg ebben a párbeszédben az őszinteség és a kölcsönös tiszteltet?**

– A zsidó–keresztény kapcsolat megújulása éppen hatvan évvel ezelőtt kezdődött el, a II. Vatikáni Zsinat lezárásával és a *Nostra aetate* dokumentum megszűletésével. Az 1970-es évek elején VI. Pál pápa létrehozott a Vatikánban egy külön

bizottságot, amely kifejezetten a zsidósággal folytatott párbeszédre összpontosított. Ez a bizottság azóta négy fontos dokumentumot adott ki, amelyek a *Nostra aetate* szép és átfogó gondolatait gyakorlati területekre fordítják le: katekézis, családi élet és a *Szentírás* értelmezése. Ezek valóban kulcsfontosságú témák. Hatalmas előrelépés volt ez, különösen az Egyház teológiai gondolkodásában.

Ami ma nehézséget okoz, az az, hogy ez a vallási és teológiai párbeszéd gyakran összemosódik a politikai feszültségekkel. Sokan azt mondják: „Ugyan, mi értelme van a zsidó–keresztény párbeszédnek? Nézd meg mi történik Gázában!” Pedig meg kell tudnunk különböztetni a kettőt. Ferenc pápa egyik legutolsó beszédében világosan fogalmazott: egyszerre kell kiállnunk a gázai lakosok emberi jogainak védelméért, és harcolnunk az antiszemitizmus ellen. Mindkettő egyformán fontos. Nem könnyű, mégis ez a feladatunk. Nem menekülhetünk el a zsidósággal való párbeszéd elől. Szent Pál a rómaiaknak írt levelében világosan fogalmaz: a zsidóság a kereszténység gyökere. És ez a gyökér nem lehet halott, élő kapcsolatot kell ápolnunk az élő zsidósággal. Nem elég azt mondani, hogy a *Biblia* korában összetartoztunk. Az Egyház mai tanítása szerint a jelenkori zsidósággal kell kapcsolatban lennünk. Ez nehéz, és úgy gondolom, még csak az elején járunk ennek az élő párbeszédnek, de ez az Egyház jelenlegi tanítása. És bár a politikai helyzet sok mindent megnehezít, hisszük, hogy Isten képes a lehetetlentre.

– **Mit gondol, mit üzen ma az Egyháznak Orosz Péter Pál vértanúsága? Különösen egy olyan korban, amikor az üldöztetés nem feltétlenül fizikai, hanem lelki vagy kulturális formát ölt?**

– Jó néhány hónapon át foglalkoztam a róla szóló dokumentumokkal. És az első, amit elmondhatok: nem a vértanúsága a legfőbb ok, amiért az emberek emlékeznek rá. Ha elolvassuk a tanúk visszaemlékezéseit, mindenki a jóságával kezdte. „Jó ember volt. Semmi mást nem tett, csak jót.” Szegénységben élt, a plébániáján

nem volt más, csak egy asztal és négy szék. Soha nem volt pénze, mert amit kapott, azt mindig szétosztotta a rászorulóknak között. Többször próbáltak új cipőt venni neki, de ő mindig továbbadta a szegényeknek. Kész volt az utolsó ingét is odaadni egy haldoklónak, hogy az illető ne mezítelenül legyen eltemetve. Az emberek úgy emlékeznek rá, mint rendkívüli irgalmasságú emberre.

Amikor a haláláról kérdezek, hogy vajon vértanúként halt-e meg, akkor a válasz igen, vértanú volt. De ez csak a második vonatkozás. Mert a keresztútja nem csupán az utolsó két napra korlátozódott. Egész papi életében hordozta a keresztet. Ő az volt, aki – ahogy Jézus mondta – nap mint nap vállalta a kereszttjét. Négy éven át titokban végezte papi szolgálatát. A dokumentumokban a KGB emberei így nyilatkoznak: „élete illegális volt”. A vértanúsága persze fontos, megrendítő. Egy beteghez indult, és magával vitte az Oltáriszentséget. Attól tartott, hogy a rendőrök meggyalázzák az Oltáriszentséget, ezért letérdelt, hogy magához vegye. És miközben térdelt, agyonlőtték. Ha ezt elolvassa az ember, nem maradhat közömbös. Ez megrendítő.

Imádságos, mélyen lelki ember volt. Különösen kötődött a Szűzanyához. Nekem személyesen is fontos, hogy legkedvesebb képe a Czestochowai Szűzanya képe volt. Viszek is magammal egy nagy méretű képet Bilkébe.

És van még egy nagyon fontos tanulság: az emlékezet. A kommunista rendszer azt akarta, hogy ne maradjon emléke. A temetésén azt mondták az embereknek: „Úgy halt meg, mint egy kutya, úgy is lesz eltemetve, mint egy kutya.” Jel nélkül. De az emberek mégis emlékeztek rá. Negyven éven át az emlékezetükben tartották, hol van eltemetve, és 1991-ben kiemelték a földből. Ez is mutatja, milyen fontos az emlékezet. Az emberek két nemzedéken át őrizték őt a szívükben. Ez valami egészen különleges.

(Az interjú teljes terjedelmében a Magyar Kurír oldalán olvasható.)

Hollósi Judit
Fotó: Lambert Attila

TÁRSKERESŐ

IDŐS úr segitőt keres háztartási munkára heti két alkalommal néhány órára. T.: 06/20-951-7743

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírrégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átvesszünk. Budapest VI., Andrásy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő–szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra.
SZÍNHÁZAK részére mindennemű régiségek készpénzes felvásárlása. Disztárgyak, bútorok, festmények stb. A kiszállítás, szakbecslés díjtalan. Diszkrét ügyintézés, korrekt árajánlat. T.: 06/30-419-2713, antiklakberendezes.hu

SZOLGÁLTATÁS

FOGSOROK, hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

IMAÓRA

Kútvolgyi Szűz Mária-engesztelőkápolna: engesztelő virrasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltánzsentség előtt. Cím: Budapest XII., Galgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István térig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75–77.) szentségimádási rendje: hétköznap 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órakor kezdődő imaórán, majd az azt követő szentmisén előre felvett miseszándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén Erdő Péter bíboros celebrálásával papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikon a templom karitász-csoportjának szándékára, a harmadikon az imaládába elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnijában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirrasztást tartunk Magyarország, a magyarság lelki megújulásáért. 21 órakor mindig más atya mutat be szentmisét a két legszentebb Szív szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családokhoz a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órakor kezdődő szentmisék után a kistemplomban beszélgetés az elhangzott homíliáról. Mindenkit szeretettel várunk. Bővebb információ: <https://www.varosmajoriplebania.hu/>

Elváltakért és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órakor a budapest-belvárosi Nagyboldogasszony-főplébánia-templomban (Budapest V., Március 15. tér 2.). A szentmise után tematikus beszélgetésre hívják a résztvevőket.

Szentmisét mutatnak be Mindszenty József bíboros boldogává avatásáért a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba u. 5.) a következő napokon: 2025. október 6., hétfő, november 6., csütörtök, december 6., szombat. A szentmisék 7 órakor kezdődnek.

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Mórícz Zsigmond út 141.): október 23-án 18 órától 26-án 13 óráig Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Szűz Mária győzelmünk anyja”. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

Bánatszelidítő. A halál közelségével és a gyász fájdalomnak terhével küzdőknek, valamint a mindennapi veszteségeinken való továbblépéshez szeretnénk segítséget nyújtani sorstárscsoportjainkban. Találkozás a Pasaréti Közösségi Ház (Budapest II., Pasaréti út 102.) első emeleti termében kéthetente szerda délelőtt 10 órától 11.30-ig, a Szent Anna Plébánia (Budapest I., Aranyhal u. 1., a Batthyány téren, a templom mögött) alsó hittantermében pedig kéthetente szerda esténtől 18 órától 19.30-ig. Időpontok: 2025. október 15., 29., november 12., 26., december 3., 17. Az együttléteket – segítő sorstársakkal – Tegzes Katalin SA nővér vezeti (tegzesk@hotmail.com, 06/30-462-9272).

Kész van már a bakancslistád? címmel tartanak lelkigyakorlat nőknek Kismaroson, 2025. október 3-5., péntektől vasárnapig. További információ <https://www.par-beszed.hu/>

LELKINAPOK

„Minden vég egy új kezdet” címmel őszi lelkinapok a Szív Lelkiségi Központban (Tahi, Villator 7–9. T.: 06/26-387-162.). Szeretettel hívunk és várunk megfontolásra és elcsendesedésre mindenkit, akit megszorított a gyász, megbénít a veszteség. Időpont: 2025. október 17–19. között, péntek 14 órától vasárnap 14 óráig. Előzetes jelentkezés szükséges a programvezetőnél, Tegzes Katalinnál: kato.tegzes@gmail.com, 06/30-462-9272. Hozza magával személyes holmiját és törölközőt, illetve jelezze, ha diétát kér! Megközelítés: Volánbusz, Tahi – Hídfő mh., a Bartók Béla úton felfelé.

Fontos vagy! – Erőforrásaid 60 év felett! címmel a Ferences Szegénygondozó Nővérek lelkinapot szerveznek a hatvan év feletti korosztály számára október 18-án Budapesten, a Budai Ciszterci Szent Imre Gimnáziumban (Budapest XI., Villányi út 27.). A vidám, kötetlen, egész napos rendezvény 9 órakor szentmisével kezdődik, amelyet Erdő Péter bíboros celebrál. A szentmisét és a megnyitót követően dr. Tapolyai Emőke klinikai és pasztorálpszichológus tart önismereti fókuszú előadást. Majd állófogadás és egy fotókiállítás várja a résztvevőket. 14 órakor kerekasztal-beszélgetés kezdődik, melynek moderátora Vágvolgyi Gergely újságíró lesz. A napot a cserkész színjátszócsoport *Vonósnégyes* című bohózata zárja. Az eseményen szívesen látják a világi híveket, papokat és szerzeteseket is. Legyen ez a nap az egymásban való öröm és megbecsülés napja! A részvétel ingyenes, de regisztráció szükséges: ferencesek.hu/fontosvagy További információ: fontosvagyinfo@gmail.com

BÚCSÚ

A soroksár-újtelepi Fatimai Szűzanya-templom (Budapest XXIII., Szent László út 149.) szeretettel várja a zárandókokat október 19-ei búcsújára. 11 órakor rózsafüzér-imádság, 12 órakor ünnepi

TRADICIONÁLIS
HARANGOK ÖNTÉSE
GOMBOS MIKLÓS ÉS FIA, FERENC
Ref.: www.harangontes.hu

Cím: 2162 Órbottyán, Dózsa Gy. u. 3., Pf. 10.
Mobil: +36 30 948 9575 | +36 30 728 8161
Tel.: +36 28 360 170
E-mail: gombosmi@harangontes.hu | info@harangontode.hu

szentmise Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek, metropolita vezetésével, majd körmenet lesz a Szűzanya feldíszített szobrával. Szeretettel várják a zárandókokat az ország minden pontjáról!

RÓZSAFÜZÉR-IMÁDSÁG

TÉRden álló férfiak rózsafüzér-imádsága lesz Budapesten, a Szent István-bazilika előtti téren. Időpontok: október 4., november 1., december 6., elsőszombati napokon 10 órától. Gyülekező 9.45 órától. A hívó férfiak együtt, térdén fohászkodnak a Szűzanya közbenjárásáért, az öناzonosság megerősödéséért, szívbéli békéért, a kiengesztelődésért, a hitben való gyarapodásukért, az Istenhez való megtérésért, a férfitestvérek imádságban való megerősödéséért, valamint gyermekeikért, családjaikért és egész imádkozó nemzetünkért. A szervezők kéri, hogy ahol imádkoznak bátor férfiak, jelezzék a sziveskovezetsegemisszioja@gmail.com e-mail-címen, valamint küldjenek képet, összefoglalást, tanúságtételt, valamint imaszándékokat is.

RÓZSAESŐ-IMAESTEK

Lisieux-i Szent Teréz ünnepe alkalmából rózsaeső-imaesteket tartanak. A hálaadás mellett az imaesten résztvevők egy Lisieux-i Szent Teréznek szóló levélben megírhatják kéréseiket, vágyaikat, amiért a szent közbenjárását kéri.

A Nyolc Boldogság Közösség szervezésében: Homokkomáromban, a Kisboldogasszony-kegytemplomban (Homokkomárom, Ady E. u. 2.) október 4-én, szombaton 15.30 órától; a Pécsi Székese gyházban (Pécs, Dóm tér 2.) október 4-én, szombaton 16 órától, a budapesti Örökimádás-templomban (Budapest VIII., Üllői út 75-77.) október 11-én, szombaton 19 órakor, valamint 12-én, vasárnap 16 órakor.

Az Angyalföldi Szent Mihály Plébánia (Budapest XIII., Babér u. 17.) szervezésében: október 26-án, vasárnap 16.30 órától.

MÉCS NAPOK

MÉCS Napok – lelkigyakorlat fiatal pároknak. Szeretettel várják az együtt járó és jegyespárokat, valamint három éven belül házasodott házaspárokat a következő alkalomra: 2025. november 14-16., péntek estétől vasárnap délutánig a Budatétényi Verbita Szent Arnold Lelkigyakorlatos Házba (Budapest XXII., Bajcsy-Zsilinszky u. 3-5.). A programot vezeti: Mészáros Domonkos OP. Jelentkezési határidő: november 7., péntek. További információ: <https://mecshonlap.hu>

MÉCS Napok – egyéni résztvevőknek, társkeresőknek. Szeretettel várják a párKatt.hu oldalon regisztrált szabad állapotú, egyedülálló társkeresőket a következő alkalomra: október 17-19., péntek estétől vasárnap délutánig a Budatétényi Verbita Szent Arnold Lelkigyakorlatos Házba (Budapest XXII., Bajcsy-Zsilinszky u. 3-5.). A programot vezeti: Mészáros Domonkos OP. Jelentkezési határidő: október 5., vasárnap További információ: <https://mecshonlap.hu/mne268/>

2025 ŐSZ

MÁRIARADNAI BÚCSÚ
október 6-8. | 3 nap | 99.900 Ft/fő
FATIMAI ZARÁNDOKLAT
október 15-20. | 6 nap | 459.900 Ft/fő
MEDJUGORJEI ZARÁNDOKLAT
október 27-31. | 5 nap | 149.900 Ft/fő

2025 ADVENT

ADVENT ERDÉLYBEN
december 5-7. | 3 nap | 99.900 Ft/fő
ADVENT LENGYELORSZÁGBAN
december 6-7. | 3 nap | 109.900 Ft/fő

2026 TAVASZ

LOURDES-I ZARÁNDOKLAT
AZ ELSŐ JELENÉS ÉVFORDULÓJÁN
2026. február 9-12. | 4 nap | 359.900 Ft/fő
OLASZ SZENTEK ÉS SZENTÉLYEK NYOMÁN
2026. március 2-8. | 7 nap | 389.900 Ft/fő
ZARÁNDOKLAT DÉL-OLASZORSZÁGBA
2026. március 20-25. | 6 nap | 459.900 Ft/fő

VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA
+36 20 500 5050
www.viasacra.hu

Vásároljon 2026-os *Uj Ember* naptárt!

Új Ember Kalendárium 1990 Ft
Új Ember Zsebnaptár 890 Ft
Liturgikus asztali naptár 790 Ft
Új Ember forgatós falinaptár 690 Ft
Egylapos falinaptár 100 Ft

A naptárak megvásárolhatók az Új Ember könyvesboltban (1053 Budapest, Ferenciek tere 7-8.), valamint webáruházunkban: bolt.ujember.hu

 MAGYAR KURÍR
KATOLIKUS HÍRPORTÁL

Uj Ember
kiadványok

ÜNNEPI ÜZENETKÜLDŐ – KÖSZÖNTSE SZERETTEIT AZ ÚJ EMBER HASÁBJAIN!

Rövid üzenetében küldje el az ünnepelt nevét és a település nevét, ahol él az aprohirdetes@ujember.hu címre. Levelében, kérjük, adja meg a pontos nevet és a címet, melyre kiállíthatjuk számlánkat.
Egy üzenet díja 3000 Ft, amit átutalással vagy csekken tud befizetni, a befizetés beérkezése után sorait legközelebbi lapszámunkban megjelentetjük.

ORSZÁGOS TALÁLKOZÓ

Rózsafüzért Imádkozók XVI. Országos Találkozója lesz október 4-én, a templom búcsúnapiján 9 órától 15 óráig a Rózsafüzér Királynéja Országos Szentélyében (Budapest XIV., Thököly u. 58.). Mindenkit szeretettel várunk. Program: 9 órától közös rózsafüzér, 10 órakor Maczkó Mária énekes vendég előadása, 11 órától ünnepi szentmise, főcelebráns: Turai János aranymisés, balassagyarmati kanonok-plébános. Ebédszünet („tarisnyából”), 14 órától a kitett Oltánzsentség előtt rózsafüzérima, kegytárgyak megáldása, zárolás. Mindenkit szeretettel várunk.

MEGHÍVÓ

Makkosmárián 2025. október 11-én, szombaton a *Mária, a Béke Királynéja* című előadás-sorozat újabb alkalmára kerül sor. 17 órától *Mária, az imádkozó ember ősmintája* címmel tart előadást Hofner József SJ. 18 órától szentmise és rózsafüzér-imádság lesz.

ZARÁNDOKLAT

A Pálos 70 zárandoklat több különböző program összehangolt együttese. Olyan út létrehozása volt a cél, amely a természetjáráson túl egy belső út járására is meghív. Október 3. és 5. között három- és egynapos zárandoklatokra, valamint teljesítménytúrákra is hívnak a pálosok. Az idei program mottója: „Legyetek a reményben örvendezők, az imában állhatatosak!” (Róm 12,12) A túrátúvonal két élő pálos kegyhely és kolostor, a budapesti Sziklatemplom és Márianosztra között vezet, érintve az egykor virágzó, ma már csak romjaiban meglévő kolostorokat, valamint további szakrális és történeti, természeti helyszínt. Részletek és jelentkezési lehetőség az egyes programokra: <https://palos70.hu>

ORSZÁGOS TALÁLKOZÓ

Az idén százötven éves Isteni Ige Társasága (verbia rend) és a Pápai Missziós Művek október 11-én, szombaton 9.30 órától tartja a Világmisszió Országos Ünnepeit a missziós vasárnapra készülve a Názáret Missziósházban (Budapest XXII., Bajcsy-Zsilinszky u. 3-5.). Az idei rendezvény mottója: A remény küldöttei. A nap fő előadója és a szentmise főcelebránsa Német László SVD bíboros, belgrádi érsek lesz.

KONCERT

A Lélekhang Kórus őszi koncertje lesz a Kispesti Nagyboldogasszony-templomban (Budapest XIX., Templom tér 21.) október 12-én, vasárnap, a 18 órai szentmise után. Szeretettel várunk minden kedves látogatót, zenekedvelőt!

KONFERENCIA

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Szent II. János Pál Pápa Kutatóközpontja „Közelítések az idén 800 éves naphimnuszhoz: teológia, ökológia, költészet, spiritualitás” címmel tart konferenciát 2025. október 4-én, szombaton 9.45 órától, a PPKE, Szent II. János Pál Pápa Diszteremben (Budapest VIII., Szentkirályi utca 28.). Előadók: Berhidai Piusz OFM tartományfőnök, Bagyinszki Ágoston OFM, Mohay Tamás, Mészáros Lukács, Kardos Csongor OFM, Görföl Tibor, Gyertyános Éva, Hernádi Mária, majd kerekasztal-beszélgetés. Moderátor: Balogh Katalin.

FOTÓPÁLYÁZAT

Fókuszban a remény – Piarista fotópályázat. Kapcsolódva „A remény zárandokai” mottóval meghirdetett jubileumi szentévhöz a Piarista Rend Magyar Tartománya fotópályázatot hirdet diákok számára. A pályázat célja, hogy a fiatalok fényképekben keresztül kreativitásukkal új fényben mutassák be a mindennapi életben megjelenő remény és zárandoklat különféle jelentésrétegeit. A pályázók köre: I. korcsoport: 7–9. évfolyam, II. korcsoport: 10–12. évfolyam, III. korcsoport: főiskolás, egyetemista hallgatók. A pályázat formai követelményei: a pályázaton manipulált képek nem indulhatnak. Nem számít manipulációnak a hagyományos fotográfiai korrekció, így a színek, tónusok és a fényerő beállítása, illetve a felvétel közben keletkezett technikai hibák eltávolítása. Manipulációnak számít – és kizárást von maga után – a képek tartalmának megváltoztatása, azaz a képi elemek utólagos eltávolítása vagy hozzáadása, továbbá effektszűrők, keretek vagy más képm manipulációs eljárások alkalmazása. A képen nem szerepelhet olyan elem, amely a fotós kilitére utal. Pl.: név, vízjel, logó. Korcsoportonként az első helyezett, legjobb pályaművek kerülnek díjazásra. A pályázat beadásának módja: a pályázatokat csak elektronikus úton beküldve fogadják el. A pályázat részletes kiírása a <https://piarista.hu> oldalon olvasható. A pályaművek beadásának határideje: 2025. október 17.

Uj Ember
KATOLIKUS HETILAP

Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • Ügyvezető: Tolonics Gergely
ISSN 0133-1205
KÉZIRATOKAT NEM ŐRZÜNK MEG
ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA.
LAPZÁRTA: 2025. szeptember 29.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István
Lapszerkesztő: Baranyai Béla • Lapszerkesztő-helyettes: Körössy László
Szerkesztőség: Agónás Szonja, Bodnár Dániel, Fábán Attila, Gátas Judit, Horogszegi-Lenhardt Erika, Hollósi Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Náduvnyi Dorottya, Pallós Tamás, Szalontai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet
Olvasószerkesztő: Kodítek Bernadett
Korrektor: Szántó István • Tördelés: Kuzma Angéla
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.
Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933
www.ujember.hu • e-mail: mk@katolikus.hu

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3132; terjesztes@ujember.hu
Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén. Egyéni egy példányos előfizetés belföldről negyedévre: 5785 Ft, fél évre: 11 570 Ft, egy évre: 23 140 Ft.
Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).
Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu
Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hiradtes@ujember.hu
Közlemények, gyászjelentések, apóhirdetések feladása:
+36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

A Pannonhalmi Főapát-ság szeptember 26–27-én ötödik alkalommal rendezte meg nemzetközi ökumenikus konferenciáját. Az „Olyanra teszi pusztaságát, mint az Úr kertje” (Iz 51,3) mot-tójú szimpóziumon az ökumenikus mozgalom nemzetközi képviselői egyháztani, liturgikus, monasztikus és eszka-tológiai szempontból vizsgálták a kert szim-bólumát. A liturgikus alkalmakkal átszőtt konferencia ökumeni-kus vesperással zárult a pannonhalmi Szent Már-ton-bazilikában.

Az ökumenikus vesperást Székely János szombathelyi megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnöke vezette; ígét hirdetett a Libanonból érke-zett Najla Kassab tiszteletes asszony, a Református Egyház Világközösségének elnöke. A megjelenteket Hortobágyi T. Cirill OSB pannonhalmi főapát köszöntötte, örömet fejezve ki, hogy megvalósult a testvéri együttlét.

„Isten virágoskertjében, Krisztus Egyházában sokféle

virág nő. Hálát adunk azokért a virágokért, melyek protes-táns testvéreink virágágyásai-ban nyílnak: a kegyelem ingy-nességéért, a Biblia központi szerepéért az Egyház életében,

a világi hívek apostoli küldetéséért. Az orto-dox testvéreknél nyíló virágokért, mint ami-lyenek a liturgia szere-tete, a mély misztikum, a hagyományokhoz való hűség. A katolikus „virágágyásokban” nyí-lókért: az Eucharisztia-ba vetett hitért, a mai világgal folytatott pár-beszédért, ugyanakkor az evangélium radiká-lis követelményeinek hirdetéséért, a házas-ság és bűnbánat szent-ségeért. Áldás, hogy mindezek a virágok az évszázadok alatt egy-más kertjeiben is kivirágoztak” – fogalmazott köszöntőjében Székely János.

Najla Kassab Libanonból ér-kezett, ahol menekültek száz-ezeit kell befogadni és életle-hetőséget biztosítani számukra. „Ez a mindennapi életünkben megjelenő vendégszeretet mutatta meg az evangélium valódi jelentését: Isten minden

ember iránti szeretetét... Ma azért gyűltünk össze, hogy megünnepeljük a találkozást az ökumenikus asztal körül” – mondta a Református Egyház Világközösségének elnöke.

A konferencia első napján részt vett Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyház-kerület püspöke; Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke; Gáncs Péter nyugal-mazott evangélikus püspök; Németh Emma, a Magyaror-szági Rendfőnöknők Konfe-renciája (MRK) elnöke; Székely

János, az MKPK elnöke; Kocsis Fülöp hajdúdorogi érsek-met-ropolita; Zsódi Viktor SchP, a Férfi Szerzeteselőjárók Konfe-renciája (FSZK) elnöke; Khaled László, a Magyarországi Meto-

dista Egyház szuperintenden-se; valamint Várszegi Asztrik OSB emeritus pannonhalmi főapát. Sulyok Tamás köztár-sasági elnök levélben köszön-tötte a konferencia résztvevőit.

Hortobágyi T. Cirill OSB pan-nonhalmi főapát köszöntőjében rámutatott: a Paradicsomkert képe éles ellentétben áll napja-ink valóságával, ahol a klíma-

változás, a háborúk, a migráció, a politikai megosztottság és tár-sadalmi feszültségek az „ösbűn” következményeként súlyosbod-nak. A Biblia azonban reményt ad: Isten Ábrahámval és Jézus

Krisztusban új történe-tet kezd, amelyben az ő nyomán járva létrejöhet a szabadságnak, az egy-mással vállalt szolidari-tásnak, Isten ismeretének, az engedelmességnek és a testvéri közösségnek a tere. Így gyógyulhatnak a teremtés és az ember se-bei, bár mindkettő mindig törekeny, veszélyeztetett marad.

Michael W. Banach érsek, magyarországi apostoli nuncius vi-deóüzenetében John Mil-ton *Elveszett paradicsom* és *Visszanyert paradicsom* című műveire utalva

hangsúlyozta: Isten az ember bukása ellenére sem mond le a teremtés eredeti tervéről.

A konferencián Najla Kas-sab arról beszélt, hogy a kert a szövetség, az elköteleződés, az igazságosság, a remény, az imádság helye, ahol még ösz-szeilleszthető az, ami eltört.

Grzegorz Wojciech Ryś bíboros, lődzi érsek (a vele készült interjú lapunk 9. ol-dalán olvasható – a szerk.) „az Egyház történetének kertjébe” kalauzolta a hallgatóságot. Az előadó szerint „a büszkeség, a rártartás, a hatalom” lerom-bolja a kert szépségét. Az Egy-ház akkor tükrözi igazán Isten kertjét, ha teret enged a sokféle hivatásnak és karizmának.

Anne Burghardt eszt teoló-gus, a Lutheránus Világszövet-ség főtitkára az ökumenizmus kérdését a szőlőtő és a szőlő-vesszők bibliai képen keresztül vizsgálta. Hangsúlyozta, hogy fontosabb a közös gyökérben – a Krisztusban – való növeke-dés, mint a vesszők külön-külön való szemlélése.

Job Getcha pizídiái ortodox metropolita a Biblia kertjeiről (az Éden, a Getsemáné, a Gol-

gota és a Paradicsomkert) be-szélt. Ez a négy kert üdvörténeti ívet rajzol fel. Minden liturgikus ünnepsében a múlt, a jelen és a jövő egy misztéri-umban, az Eucharisztia titká-ban fonódik össze.

Az ökumenikus konferen-cián Erik Varden trappista szerzetes, apát, a norvégiai Trondheim püspöke szintén a *Szentírás* teljességét áttekintve, új szempontokat hangsúlyoz-va beszélt a kert motívumáról, majd a monostorok küldeté-séről: ott a szerzetesek Isten kertje felé fordulnak, a betérő vendéget pedig szeretettel fo-gadják, magát Krisztust látva benne. Így a monostorban a Paradicsom konkrétummá vá-lik, és arra a személyre emlé-keztet, Aki a békét hozza... „Ha ott vagyunk, ahol Krisztus van, akkor segítségével mi magunk is kertté válunk, amelyet ő őriz és művel.”

A továbbiakban Barbara Hallensleben tanszékvezető egyetemi tanár (Freiburg), a Keresztény Egység Előmozdi-tásának Dikasztériuma kon-zultora Szent Ágostonnak a bűnbeesésről szóló teológiáját és Giorgio Agamben olasz filo-zófus politika és társadalomel-méletét vetette össze, Georgia-na Huian teológus, egyetemi tanár (Bern) pedig a bizánci szerzetességnek a kert szimbó-lumával kapcsolatos gondolati és képi világát elemezte.

A szimpóziumon a Bencés Kiadó két könyvét is bemu-tatták: Jan-Heiner Tück *Meg-bocsátani a megbocsáthatatlant? Teológiai tanulmányok*, illetve a Görfől Tibor teológus szerkesz-tésében megjelent *Az első egye-temes zsinat. Katolikus, ortodox és protestáns értékelések Nikaiáról* című köteteket. A konferenci-át egy kerekasztal-beszélgetés zárta.

(Az ökumenikus konferenciá-ról készült részletes összefoglaló-ink a Magyar Kurír honlapján olvashatók)

Trautwein Éva
Körössi László
Fotó: Merényi Zita

Romazarándoklatot tartottak az Egri Főegyház-megyében szeptember 27-én. Az egri baziliká-ban bemutatott ünnepi szentmise főcelebránsa Ternyák Csaba érsek volt, a szentbeszédet Koós Ede cigánypaszto-rációs referens mondta. A zenei szolgálatot a balajti közösség adta. Az ebédet követően az Egri Érseki Palota Kulturá-lis és Látogatóközpont díszudvarán kulturális seregszemlét tartottak.

Ternyák Csaba egri érsek hívta össze a szentévi mottó jegyében a programot. A há-zigazda főpásztor felidéz-te: hat évvel ezelőtt kezdődött el a bazilika felújítása, amit személyesen is végigkövetett. Elmondta, a látogatások alkalmával örömmel találkozott az itt kétkezi vagy művészi mun-kát végző cigányművekkal, akik munkájukkal, szorgalmukkal hozzájárultak ahhoz, hogy ilyen szép lett az épület. „Fontosak vagytok Isten számára, fontosak vagytok az Egyház számára, az Egyház szívében vagytok” – fordult a zarándokokhoz, s rámutatott: a szív a középpont, a legfonto-sabb hely. „Büszkék vagyunk egyházmegyénk cigány pap-jaira is, s imádkozunk a hiva-

„Ti az Egyház szívében vagytok” Romazarándoklat az Egri Főegyház-megyében

tásokért. Köszönjük a cigány szülők bizalmát, hogy egyházi iskolába íratják gyermeküket. A jó tanulók egyházmegyei ösztöndíjat is kaphatnak – em-lékeztetett. – Vigyék haza ott-honotokba a Krisztus egyházá-hoz való tartozás örömét, Isten bőséges áldása legyen rajtatok és családokat minden tagján! Szűz Mária, cigányok és min-den nép édesanyja könyörögi érettünk!” – zárta gondolatait a főpásztor.

Horváth Zsolt hitoktató, ka-tekéta tanúságtételében a „be-

tegségtől a misszióig” vezető útjába engedett bepillantani. Súlyos betegen tett egy foga-dalmat, hogy ha kigyógyul betegségéből, az evangélium-nak szenteli életét. Így jelent-kezett az Egri Hittudományi Főiskolára, ahol sok segítséget kapott. A tanúságtételt követően Horváth Zsolt növendékei közreműködésével tartott rö-vid zenés dicsőítést.

Gáspár Emília, az Eszterhá-zy Károly Katolikus Egyetem hallgatója, a Roma Szakkollé-gium tagja pedagógusnak ké-

szül. Fordulópontot jelentett az életében, amikor megért-te, hogy Isten szereti őt. Mint mondta, „a hit nem elválaszt, hanem összeköt: romát és nem romát, fiatalt és időset, férfit és nőt. Istennek mindenkivel terve van, utunkon képes új értel-met adni mindennek.”

Kubik Zsolt mezőkövesdi káplán egy kis Borsod vármegyei faluban nőtt fel, akit 2024-

ben szentelt pappá Ternyák Csaba egri érsek. A huszon-öt éves lelkipásztor elmond-ta: „cigány emberként még

nagyobb feladat hárul rám, hogy megmutassam, olyan út is választható, ahol nincs jelen a drog, az alkohol, a bűnözés, a prostitúció”.

Gyarmati-Bozó Vivien családjával közösen lépett a mik-rofon elé. Elmondta, nagyon szerettek volna családot, ám hamarosan kiderült, nem le-het saját gyermekük. Imádsá-guk meghallgatásra talált, így

mára három örökbefogadott kisgyermekkel élnek együtt. Szentbeszédében Koós Ede cigánypasztorációs referens

egy beteg cigányasszony történetét állította példaként, aki halálos ágyán maga vigasztalta hozzátartozóit, mondván, aki hisz Jézusban, annak a halál nem sötét kapu, hanem ajtó a fénybe. Ha Krisztus feltámadt, van reményem – mondta még a síró hozzátartozóknak, akik szívében megmaradtak ezek a szavak, édesanyjuk hite lett az ő reményük.

Egy másik történetet is fel-idézett, melyben egy cigány férfi családjával nehéz idősz-akot élt meg: nélkülöztek, éhez-tek, s megaláztatásban volt részük a származásuk miatt. Egy este a végsőig elkese-redett családapához felesége odavitte a falról leakasztott ke-resztet, s azt mondta: ha Ő nem adta fel, mi sem adhatjuk fel. Hosszú időn keresztül alkalmi munkákból tengették életüket, s túrték, hogy környezetükben mindenki kinevesse őket. A férfinak mindig eszébe jutott a kereszt, s mindennap nekiin-dult munkát és pénzt keresni. Idővel átlendültek a nehéz idő-szakon, jobbra fordult a sor-suk. A gyermekek azt látták, hogy van értelme küzdeni. A férfi halálából alaposan kivette részét a helyi kápolna felújítá-sából is, mert nem felejtette el, hogy Krisztus keresztje tartotta meg a bajban.

Bérczessy András
Fotó: Lénárt Márton

HÍREK KÉPEKBEN

• **Idén Bartholomaiosz** konstantinápolyi ökumenikus pátriárka nyerte el a Templeton-díjat („az emberiség és a természet kapcsolatának tudományos és spirituális megértése között híd építő, úttörő erőfeszítése miatt”), amelyet szeptember 24-én New Yorkban vett át. A „vallási Nobel-díjnak” is nevezett elismerést korábban átvehette Kalkuttai Szent Teréz, Roger Schütz, Chiara Lubich, Desmond Tutu anglikán érsek, Tendzin Gyaco, a dalai láma, valamint Jáki Szaniszló bencés szerzetes is.

• **Az olvasástanítás legfontosabb kérdései** álltak az Apor Vilmos Katolikus Főiskola Olvasás- és szövegértés-tanulás című konferenciájának fókuszában szeptember 18-án. Elhangzott: szakemberek tíz pontból álló javaslatot készítettek a hazai olvasástanítás korszerűsítéséről.

• **Közös gyalogos zárándoklatra** hívta az édesapákat, fiaikat és a nagyapákat Felföldi László pécsi megyéspüspök. A főpásztor által személyesen vezetett, Pécsről Máriagyűdre tartó zárándoklatra ötödik alkalommal rendezik meg október első hétvégéjén.

Nyolcvanéves
az
Új Ember

1945. augusztus 9-én jelent meg az Új Ember első száma. Lapunk nyolcvanéves fennállását ünnepeelve cikksorozatot indítunk, válogatva az elmúlt évtizedek írásainak legjavából. Az alábbiakban részleteket közlünk Tamási Áron írásából, amely az 1945. december 23-ai Új Emberben jelent meg.

Tamási Áron

Íróknak való kötelesség

HANGZATOS SZÓVAL azt mondják, hogy az író a nemzet lelkiismerete. Ha az, akkor is más ez, mint a politikai lelkiismeret, mely rossz éjszakák után tüzesen kel fel és megtorol. Igazságot akar mindakettő, de az egyik önmagunkban is megkeresi a bűnt, hogy a büntetés erkölcsi alapon álljon s így mossa az időben is igazság maradjon; a másik pedig nyilvánvaló és közönséges bűnösöket kutat, akik a bűnbak szerepére is alkalmasak. Ilyen történelmi időben, mint a mai, amikor valami dicstelenül véget ér és valami reménykedve újra kezdődik, mindakét bíróra szükség van. De új veszedelmek lehetne a forrása, ha a szerepeket fölcserélnők, vagy ha az egyik bíró a másik jogát vitatná el.

Nem az író dolga tehát, hogy vért szomjuhozva járjon, közönséges és nyilvánvaló bűnösöket keresvén, kiket máglyára kell vetni. Az ő kötelessége inkább a figyelmeztetés, hogy mindnyájan bűnösök vagyunk, tagjai lévén egy közösségnek, mely vétkezett; hivatása bűnbánatra inteni a vétkezőket, reménnyel vonni be a bűnhődésben is a szenvedéseket és megbűvölni az igazságot, hogy még e földön eljöjjön mindenki számára érdeme szerint. S végül pedig nemcsak kötelessége és hivatása az írónak, hanem

természetes joga, hogy a szellem világában olyan rendet teremtsen, amelyből kívánatos nemzeti jövőendő és vidám emberi élet sarjad.

Valójában ez az irodalom értelme s ez minden írói tevékenységnek a célja. (...) De elsősorban az írókra vár az a feladat is, hogy a szavakon túl az elhurcolt fogalmakat is visszavigyék régi otthonaikba, hogy ott kendőzés nélkül élhessenek, szenvedélyeken és pártokon felül, egyedül a tiszta értelemnek és a változatlan eszményeknek szolgálva mindig. (...)

ÉS MIT HOZZON AZ ÍRÓ? Komoly és egyszerű kérdés ez, mégis különös varázsa van, mert ahogy kimondtam, a fogalmak máris mind idegyűltek körém. Reménykedve nézik a tollamat, mintha zöld ág volna az, s réám is esdő pillantásokat vetnek. Szívem szerint mindegyiket egyszerre hoznám, mint valami mesében. De a kötelesség és az írás tisztessége arra figyelmeztet, hogy nem mesében járunk, hanem a szigorú, mindennapos valóságban. Nem hozhatom valahányat, hanem válogatnom kell: helyesen és gyorsan! Már vinném is az erkölcsöt, mely minden korban és minden társadalmi rendszerben a tiszta emberi életnek alapja. De ha nem jók az emberek, miképpen lehetnek erkölcsösek? Vigyem tehát a jószágot? Hiába

viszem, mert szépség nélkülűl hideg és terméketlen!

Melyiket vigyem tehát? Arra kell gondolnom, hogy beteg népről van szó, mely alig van még felkelő állapotban. Emiatt nem válogathatok úgy a fogalmak között, hogy nekem melyik a legkedvesebb. Tulajdonképpen erősítőt kell vinnem először, mely a beteg népet kedvre és erőre deríti. Aztán tartós egészség is szükséges neki, hogy majdan győzze az erős munkát és a nehéz utat. Aztán szüksége van a győzelemre, mely az anyag urává teszi és a napfényes szabad világot kitarja előtte. De vajjon melyik fogalom rejti magában az erősítőt, mely egészen magához térítheti a magyarságot, megtudván világosan, hogy valójában kicsoda ő? Ez nem lehet más, csak a hazaszeretet fogalma. Az egészség sem lehet más, mint a tiszta demokrácia. S ami pedig az anyag urává teheti majd és a napfényes szabadvilág diadalmas lakójává: azt a győzelmet csak egy új emberi életforma hozhatja meg neki.

Hazaszeretet. Demokrácia. Új életforma.

Ezt a három fogalmat választom, hogy elsőnek hazaszeretetet, másodiknak a demokráciát, harmadikát pedig a lélek.

Az írás tisztességéhez sem kell más, csupán szív, ész és lélek.

Versenyelőny, ha nincs mobil a gyerek kezében**Szakmai nap az internetfüggésről Budapesten**

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) Családügyi Bizottsága és az Országos Lelkipásztori Intézet szeptember 25-én szakmai napot tartott az MKPK Irodaházában Fókuszban: az internetfüggés címmel. Délelőtt Pörtl Ákos családbiztonsági szakértő előadása hangzott el, délután Horváth Szilárd iskolaigazgató ismertette az okostelefon-mentes iskola és család programot, majd Tóth Zsolt, a váci Szent Mihály Intézményfenntartó pedagógiai igazgatója a Váci Egyházmegyében lezajlott „digitális detox” programról szólt.

Marton Zsolt váci megyéspüspök, az MKPK családreferense köszöntötte a rendezvény résztvevőit, köztük külön is Kovács Gergely gyulafehérvári érseket és Fábr Kornél esztergom-budapesti segédpüspököt. Elmondta, ez a szakmai nap azért jött létre, mert a családpasztorációs találkozó kincseit szeretnék volna szélesebb körben átadni a munkatársaknak és a szolgálattevőknek. Elmondta, a Váci Egyházmegyében tavasszal „digitális detoxikálót” szerveztek, melynek előadói vállalták, hogy gondolataikat a szakmai napon is megosztják a jelenlévőkkel. Fábr Kornél püspök imádságot vezetett, melyben köszönetet mondott az internet ajándékáért, s egyúttal bölcsességet kért ahhoz, hogy eszközként jól tudjuk használni azt. Ehhez Szent Carlo Acutis közbenjárását kérte.

Pörtl Ákos családszakértő Az online tér – kihívások, internethasználati tudatosság, digitális önvédelem címmel tartotta meg előadását, majd a gödi Búzaszem Katolikus Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola igazgatója, Horváth Szilárd mutatta be, hogyan jutottak el odáig, hogy nemcsak az általános iskolában, de még otthoni környezetben sem engedik meg tanulóiknak az okostelefon-használatot.

az okostelefont a gyerekek kezéből, mert megfelelő fejlődésükhöz mozgásra és belső világuk gazdagítására van szükség művészeti élményekkel, imával, kapcsolatokkal – fogalmazott Horváth Szilárd.

2018-ban ezért azt is elhatározták, hogy otthon sem engednek hozzáférést a gyerekeknek az okoseszközökhöz. Személyes megszólítással, előadások megtartásával sikerült meggyőzniük ennek fontosságáról a szülőket, akik így írásban vállaltak kötelezettséget arra, hogy gyermekük otthon sem használ majd okostelefont. Azt tapasztalják, a diákok és a szülők nem fordultak el emiatt az iskolától, sőt jelentős a túljelentkezés. Most már a dunakeszi Krisztus Király Római Katolikus Általános Iskolában is kötnek ilyen szerződést a szülőkkel, ott egyelőre hatodik osztályos korig.

Egy IQ-felmérés bizonyította, hogy a fejlett országokban romlik a fiatalok teljesítménye a géphasználat miatt. Időközben az agykutatók kimutatták, hogy a gyermekeknél olyan agyszerkezeti változások jelentkeznek, melyeket igen nehéz helyrehozni. Ezek érintik az írás-olvasás, a memória és a beszédkészség területeit, hatalmas zuhanás figyelhető meg a gyerekek nyelvi képességeiben.

Sokan radikálisnak tartják a Búzaszem Iskolának a telefonhasználathoz való hozzáállását, de a tanárok úgy látják, ez inkább reális döntés

volt, hiszen erősödtek a gyermekek kapcsolatai, motiváltabbak, türelmesebbek lettek, javult az érzelmi intelligenciájuk és a tanulási képességük. Ma már versenyelőny, ha nincs okostelefon a gyerek kezében – összegezte mondanivalóját Horváth Szilárd igazgató.

Tóth Zsolt, a váci Szent Mihály Intézményfenntartó pedagógiai igazgatója ismertette a „Helló telő!” digitális detox programot, melyet négy váci egyházmegyei iskola százahúsz diákja vállalt idén tavasszal. Tizenkét és tizennégy év közötti fiatalok vettek részt a programban, amely erősen korlátozta az okoseszközök használatát. A tanulók csak telefonálásra, sms-küldésre, zenehallgatásra és fotózásra vehették igénybe a készüléküket, a szelfi ugyanúgy tilos volt, mint a közösségi média, a YouTube és a cset-programok. A médiafogyasztást napi legfeljebb egy órára korlátozták, de a sportközvetítéseket engedélyezték. A videójátékok és a sorozatok is tiltva voltak. Tanulási feladatokra megengedték az okostelefon használatát, de időben ezt is limitálták. Lefekvés előtt két órával pedig már semmilyen képernyőt nem nézhettek a diákok. A gyerekek táblázatban vezették a képernyőhasználatukat, naplót írtak, és a digitális böjtvel felszabadult időt közös tevékenységekre használták fel a családok.

A programot megelőzte egy nagyszabású bemeneti mérés, ezután következett a harminchárom napos digitális böjt. A kimeneti mérés eredményéről Tóth Zsolt elmondta: az érzelmi intelligencia, az empátia és a figyelem terén mérhető különbség alakult ki. A gyerekek koncentrációs teljesítménye huszonkét százalékkal javult, rövidebb lett a reakcióidejük, a pozitív hangulati mutatók húsz-huszonöt százalékkal emelkedtek. A tanárok elmondták, hogy akik a digitális böjtben részt vettek, azok jobban figyeltek az órán, és megelégnél a képzeletük. A digitális eszközök ugyanakkor nem az ellenségeink, megfelelő keretek között lehet az emberiség javára használni őket – szögezte le Tóth Zsolt.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Bors Kata